

CONCETTA LA MAZZA

Кава деч өрдыжтө .

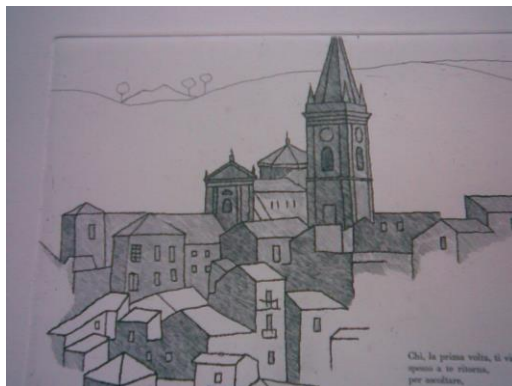

Биографий

Концетта Ла-Мазза 1936 ийыште Новара ди Сицилийыште шочын, Доменико Ла Мацца ден Тереза Курренти-влакын икымше шочмышт. 1950 ийыште, ава шешкылан «заданийым» орланыше жап деч вара ача-аваже Домодоссолаште шуын, тушто кызытат пелашыж дене пырля Джузеппе дене пырля ила. Тудын кум икшывыже уло: Армандо, Лучано да Даниэла. Шукерте огыл тудын ушыштыжо подавляющий кумылжым шарнаш кумылжо ноарезе йоча да теве йочам ыштыме тиде интимный, личный, но толын анекдот да ссылке-влак йырым-йырысе пүртүс тиде жапыште лийын инсинуированный: эл, ял, ял, ял калык, койыш , тиде территорийын йўлаже кокымшо тўнямбал сарыште пычкемыш ийлаште.

Возымо первобытний энергий .

Изи concetta-лан ача-ава-влаклан ўшаненыт да Кастрангийыште илыше кошка эл деч өрдыжтө да Кастрангийыште йолташ-влак деч илаш ўжыныт. Тыге тудо шке личный гоч Круцис гоч шкетын коштеш неле ийлаште сар коклаште йўдым, жапын невежество, суеверий да уда койыш. Сар деч вара неизбежный эмиграций да тўналтыш, пўртўс неле, Северыште.

Чыла тиде ўдырын ончалтышыж гоч каласкалалтеш, тудо шарнымашыште кушмашын фазыже-влакым уэш ончалеш да өрыктарыше свежалык да ироний вичкыж нитке дене лудмашлан куаным пуа - пытартышлан - мемнан еш общинын эмблематический историйже, өрыктарыше лийын кертеш мемнан келгын да тиде мемнан кокла гыч кажныжлан шотлалтеш.

Тиде кўчык романыште Концетта Ла Мацца, возымо кажне правилым подрыв да тўналтыш ийлаште пўртылеш, кеч-могай формал схематизм деч эрыкан, аркана көргө илыш вий дене виктаралтеш, энерыш савырна, тудо моткоч өрыктарыше, тиде шўм-чоным пудыртышо йўр.

Дядя-влакын фигурышт, Антония да Микеле, шарнымашеш кодеш, тыгак образым Нояра семын йомартле, конверт да шере гай шыгыр да пенгыде кодеш мондаш лийдыме.

Пытартышлан, неле ужаш подростко жапыште неблагополучный лийме годым, но изи концепций трагический талешке-влак деч ок пу, тудын лўддымылыкым да лўдыкшө ўшаным ончыкылыклан көра, тудын шинчажлан көра нуно ончен кертеныт ... өрдыжтө кавасе кок тўсан!

NINO BELVEDERE

«Кальварий мыланем тўнгалын. Тиде, очыни, торрид кече лийын, 1938 ий шошым тўнгалын, мый кок ияш лийынам, шешкым мыйым погаш толын. Курык мешакыште тудо блузкым да кок пар трусикым пыштен, вара пöрт гыч лектын чылажымат шотыш налын огыл. Мый тыге изи лийынам, мый тидым пален ом керт, мыйын Via Crucis тиде кечын тўналеш.

Кава деч өрдыжтө .

Пригород Примо - Ача пөрт .

Тудо ынде тошто илымедыме руин, ковышта-влак дене задушить да грубый тармы но, шукертак, Новара, олаште верланыше величественный крепость йымалне Мессина курык, аллеяште районышто Энджия лийын . фонтан воктене пөрт пөрт . Подъезд омса көргө леведышым пуэн, тудо икымше пачашыш конден, кушто пу гыч ыштыме клавиатур дене изи пөлем лийын: тиде малыме пөлем лийын. Те үлнө леведышыш күзен да тушто кухньышто лийын, тудым үжаш лиеш гын. Ик лукушто кў плита, тудын үмбалне тул да штатив күртньö шынденит, тудо макарон лончо верандаш кучылталтше. Ончылно, пырдыжыште висаш, шем шем гай лапка, пу лопкытан, кок шөртньö, ик изи да ик кугу, духовкышто кочкаш киндым, вельште сандал пел

взлом, үстел, кок "фурризи" да южо Регенгин кресле. Пытартышлан отделений лийын, балкон дене аллеим өрдыжеш коден, кушто лач кроватьште квадратыште лийын. Тиде онга лийын кугыжаныш, кушто шола - кулык коча 1934 ийыште илен, пу леведыш дене вүд йымалне күм налме. Канализаций лийын огыл гын, пытартышлан эрыкыш лукмо трапым луштараш служитлаш логалын. Конешне, пөрт вүд да электричестве волгыдо деч посна лийын, тыгай йонан, кунам тиде кечылаште нуно барон-влакат лийын огытыл. Тудын воктене пу капка лийын, тудо Баглио деке конден, кушто чыве-влак пушенге үмбалне шинчат.

Тиде лукышто, тўня деч өрдыжтө, авам кочаже дене пырля илен, тудо шовын лийын, кок изаже да шўжарже, тудын деч кугурак, ешым чумыреныт да тыгак Новараште иленыт. Авам блондинка лийын, вичкыж, пеш лушкыдо конституций, пеш ныжыл койыш лийын да тудо эн чўчкыдын шижын, тудын чурийже, тыгак шөр, кок кугу кок шинча лийын, почти эре лўдыкшө да ойган. Аважын кенета колымыжо, очыни, витле -ныл ияш улмыж годым тудын капкыл да нравственный ломкостьын амалже лийын.

Кувавайын колымыж деч вара икмыняр ий эртымеке, авам, тудын ик компаже-влакын ушнымыштлан көра, тудын принц Чапле дене палыме лийын. Ачам Бадиавекки оласе эlegantный ешыш пурен, тудо тамбакконист да кочкыш дене таверным вуйлатен. Тудо кугу пашазе-влакын ешышт лийын, а ачам пөрбен лийын, кажнын мутшо почеш, пеш мотор, кужу, күрен, писе да предприимчивый. Тудо ола деч тораште дробьыште илен: йолын, сай лена, пел шагат жапыште те налын. Ачаже пумырым шупшын. Аваже динамике ўдырамаш лийын, эрдене тудо мульт дене пырля Новара деке каен, нуно кевытыште пуымо жанр-влакым налаш манын: тамбакконист, шөр да кочкыш. Мый эре эlegantный чиен, кугу шем шаль дене нерже йыр, тыгак газетым налын, клиент-влаклан увертарен кучаш манын. Тиде пөртыштө деревняште

да сай -лийме гына кевыт лийын, кочкышым кочкаш 8 умша лийын гынат, ситыдымаш лийын огыл.

Кечывал кастане тудо ынде волгалтарыше меценат-влаклан кумыл дене полшен - да тудын кошелькыже - виноградым түрлө түсан газет дене кужемдыме. Йоча-влак ача-ава-влакын пашаштым эре наследоватлат огыл, а мыйын ачам бабликын усталыкшым пален налын. Икмыняр тылзе жапыште ачам ден авам, кунам-гынат ешым чумырен, фонтаныште ENGIA район фонтаныште йӱратымашым ышташ каеныт. Лач ныл тылзе гыч мый тиде тӱняшке толынам да, священный юж йӱла почеш, мый ача коважын лӱмжым, Концетта. Тендер ийгот гынат, мый пычкемыш да морщинный үпем лийын, мый эре йӱкшенам. Коча, пуымо, мо мемнан шке огыл колыбельный, тудым кидыште чыла святой кече, йӱдым латвичыште ача да ава дене пырля йӱдым мален. Чылан шонымо почеш, мый пеш осал да чыташ лийдыме лийынам. Икмыняр тылзе гыч, элыште паша шагал улмылан көра, ачам Сардинийыште пашаш каяш пунчалын. Вес островыш кайымеке, аважым үдыр ныжылгын да вес янлык дене коден, тудым тудо мӱшкыр дене лупшен.

Витле тылзе ийготан годым Роза шӱжарем шочын. Лӱмжӱ ава кугыза гыч лийын. Концетта деч ойыртемалтше, Роза - эре авам почеш - тудо мотор, ош да шем үпан, шем үпан үпан, кок сылне кок шинча дене сӱрастарыме гармоничный чурийым рамке лийын: пеледыш, лӱмжӱ гай! Тынар шуко, кунам авам фонтан деке миен, йолташыже-влак дене пырля йолташыже-влак дене вӱдым налаш манын, тудын деч йодыныт, кузе кок моткоч түрлө үдырым шочыкташ лиеш. - CHIS ССà, Русина, тыге Билликия лийын, но Автор ...- Тиде, Розина, тудо сылне манын, но вес ... нуно умшам гримас дене йолташ-влак ойленыт. Тиде ситуацийыште мый умбакыже лыпландарыше лийынам, тыге мый шке ойгым онем-влакым шижтаренам, Юмылан таум чытенам, кеч отставкаш лектын огыл.

Продолжение историйлан каласкалаш манын, эн ончыч, мый тендам шешкыж дене палдараш кӱлеш Антония, кӱчыкын, зì 'нуоя. Тудо авамын кугурак шӱжарже лийын, коктынат коклаште латшым ий ойыртем лийын. Тудо ӱдырамаш да йоча кочкиш лийын, тудын лавыран ӱпшӧ дене, тудын шинчашкыже волен. Тудын пренебрежительный чурийже утларак ий ончыктен, тудын деч да тудын яра ончалтышыште тыге шуко мыскынь гына лийын. Витле ий, тиде жапыште пӧрӱен годым, тудо ик эн ончыч родо-тукымжым марлан налын, лач паша гыч пӧртылын Sempione галерейыште, тудо тул кодын да кум -ий -ий эрге дене. Тудо, мыйын дядя Микеле, Зрю Мичери, йымалне айдеме лийын да плебейский копий гай коеш король Витторио Эмануэле III, шке пӧртыштӧ илен шке уремыште элыште пеш характерный ошкыллан почеш кок метр кумдык. Тудо сылне пӧрт лийын. Цокольный пачашыште лийын плотник кевытыште кугу рӱдӧ счетчик дене руалтен, кок пырдыж шкафыште тудо газре кучен, стамеска, сортам, ӱмбач да люк, токарь станокшо гыч йолжым йыргешке тудо чонымо, мола тиде кӱлеш манын, плакым да лопатка, пу печке дене кастрюльышто лывырге клей, ӱстел-влак чыла вере штабелировать, южо ужын, пырдыж деке пижыктыме, икмыняр пиалан шарм, кузе имне перила, каза рож да черепахе, кӱчыкын, ик тыгай пӧлем, кудыжо ынде ынде Нуно шарнымаш тӱняшке гына пурат.

Икымше пачашыш кондымо пу леведыш, тушто керамике плитке дене кок кумда пӧлем лийын, тунамсе люкс, мыйын ачам, диван, ӱстел да икмыняр кресле-влак рафия дене шынгаралтше, вид-влак пакчасаска канат дене шынгаралтыныт. Балкон гыч корным ӧрдыжеш коден мезагосто, кунам процессий аббатстве деке аббатствын мӧнгеш пӧртылеш, мадонна короноватлыме вуйжым перкалаш йӧн лийын. Кокымшо пачаш гыч олмеш ужын кертыда Рокка Salvesta да ончылно, пӧрт коклаште волгалтарен, те ӧрыктарыше лийын кертеш ыле чапле ландшафт курык, тудо ӧрдыжкӧ шуйнен ӧрдыжкӧ шуйнен, кава деч ӧрдыжтӧ, теныз марте, кушто, поснак теныз свежа

кенеж кече, кунам нимогай лум лийын огыл, те ужын кертын проводник Вулкан горизонтыште да вара Липари, Стромбола да чыла моло отро-влак: пўртўс шоу, игристый многожильный открытке.

Эше ик леведышым икымше пачашыш пўртылын, тушто кухньышто да малыме пўлем лийын, икымше пеш кумда лийын, киндым ыштыме пу печке дене да кочкышым ямдылаш кўртнў печке. Мутат уке, сылне пўрт лийын, кухнын неудобствыж деч посна раковина деч посна дренаж дене эн кўлешан пўрт пашам ышташ вашкен. Тунам икмыняр комфорт эше умылыдымо лийын. Вўд чынжымак цинк квартара дене мер фонтан деке нангаяш, вара кокымшо пачашыш конден, кушто тудым тарелкым мушкаш кугу терракотта упшыш оптеныт. раковиныште разряд лийын огыл гын, базиликын вўдшым мўнгеш мўнгеш конденыт да туалетыш оптеныт. Ёдырамашлан пеш йўштў паша лийын. Сервис да мыскынь состоянийыште, кажне айдеме чытымаш лимитыште, тудын кульминацийышкыже шуын жапыште кумыл нўлтатме годым, кунам шешкыже Антония, шке пўрўенлан пагалыме деч лектын, кочкаш логале, тудо ик кочкышышто, кушто тудо икымше гана кочкын, тудо, да, очыни, , юмосон угыч угыч ойлен, но тидын нерген икмыняр шарнымаш уке.

Микеле дядя мрачный да шыде айдеме лийын, пашазе семын ушдымо семын, шўм олмеш тудо кумдык маглио лийын. Тудын шинчаштыже мый нигунамат ласкалыкым але чаманымашым моло-влак деке ужын омыл. Тудо шке шешкыжым пўртыштў ойырен, эргыжым ончаш, кочкаш ямдылалташ, служитлен да эре да, да, манеш, да, да. Тудо балконланат коеш ыле, вес семын нуно энгек лийын, а тудо кажне кастене почти пашам пытарен тудо йолташ-влак дене таверна йўаш каен.

Тудо мўнгў стагнационный пўртылын, madwood да ўпшў дене ўпшў, тудын деке лишыл кодаш лийдыме лийын. Олмешыже мыйын шешкым, нефть

волгыдо дене, тудым йӱд марте кочкын, кочкын деч посна вучен. Изи король пӱртылмеке - чӱчкыдын тудо леведышыш кӱзаш вийже лийын огыл - пытен тудо шке паша счетчик ӱмбалне пыльтык дене толын да ӱлнӱ тудо йӱд мучко кодын, похмелье утилизироватлаш манын. Антония шешкым, чыла гынат, тудым Пастрано дене леведын да йӱратен шинчен, эр марте ончаш манын. Тыге ий-влак эртареныт да, тыге шуко ӱшанле вашталтыш, тудо каен кертын огыл да шке родо-тукумжым муын, сценыште утлаш манын. Тудо, шыде, изи да ӱмбалныже, шарнаш, комбо, ӱп клипсым да моло арверым налаш манын, нӱрепым налаш каен, пӱрт гыч лектын каяш огыл манын. Сӱан церемонийыш ӱжыныт гын, Микеле дядя пытартыш жапыште мӱнгӱ пӱртылын огыл да Антония шешкым тушко каен кертын огыл, родо-тукум шке пӱрӱенгым почеш каяш лиймешке. Кажне ынде да вара нуно тудым ӱшандарен кертын, вес гана тудо жапыште толын но вара, партий коклаште, тудо ыштен кертын да шешкыже Антония разочаровывать да чаманаш логалеш, тудо мӱнгӱ пӱртылын чыла могиа Моги. Жап эртыме семын тудо йӱштӱ да ойго погынен, нигӱ дене вентиляцийым ыштен кертдыме, вет тудо изолироватлыме лийын, тудо вуй коршта да шинчалан злоупотребляться, тудым чыла арня жапыште азапландарен.

Ик кечын лишыл ен, тугай сай да Пиа, Микеле дядя маныт да тудым чыла уда койышлан вурсен, тудо шке ватыжын орланымжым ыштен: - вожылман - кычкырен - тыгай ӱдырамашлан орланаш кӱлеш... Антонийым налаш кӱлеш, эфирыш налаш кӱлеш. Мӱнгыштӱ тудым ойырен налаш огеш кӱл, тудо лектын, массовый, родо-тукум деке каяш кӱлеш, кузе чыла христиан-влак ыштат. Эн ончычак тудо ошкылаш кӱлеш, тыге гына вуй коршта эрта ...- Кӱшнӱ кӱчык канышым ыштен, вара умбакыже ойлен: - шагат деч шагалрак тыште гыч йолын волен мюль трассе мемнан . мланде да изи пӱрт Пеш скромный дене кухнышто леведыш йымалне да эше ик изиш вӱдыжгӱ пӱлем, тудо шошым малыме пӱлем семын служитлен кертеш. Тиде мландыште

фундук, фиг, мандарин, неСполе, виноград, зизизол, олма, груша, оливка, оливка, кўчыкын, кажне скважиныште Юмын.

Кузе те паледа, изамын колымыж деч вара, мый шешкым ончаш кўлеш да мый кампанийым утларак налын ом керт, сандене мый тудым ужалаш шоненам. Молан от нал? Тыге тендан пелашда сай воздухым шўлаш йон лиеш ыле ... тўнгалтышыште Микеле дядя кокытеланен, но вара тудын деке миен кошташ да тыгак шке ўшандарен, тудым налаш манын. Кўчык жапыште контрактным пуртымо да собственность тудын лийын. Тыге, кок пачаш Витторио Эмануэле III, утларак да утларак шортньö да ўшанле, темленыт Антония шешкым: - Те фиг-влакым погаш тунемда да те нуным йўштö ыштен. Вургемым мушкаш кўлеш гын, энгер деке волен, йўаш кўлеш вўдым йўаш да кочкаш кўлеш, тудым эрыкташ манын, кумдыкышто онгам кўнчен лукташ. Телым онгай лиеш, кунам энгер вўд дене волгалтеш, но мый тиде чаракым эртенам. Олмеш, кампанийым эртараш лиеш. Ончалаш йымалне шешкыже Антония, тудо эше ик гана, тудо ыштен, кузе тудым заказым ыштен: - Куомоу те, eu fazzu.- Кузе те ыштеда, мый ыштем, тудо йорло пөръенгым колыштшо вашештен.

Кокымшо глава - Тўня гыч лектын

1936 ий шошо тўналтыште йорло пөр'ен ден Зе Мичери Кастронгийыш, ялыште, коремын нерже деке лишемын. Бадевекки, Сан-Базилио ден Вальланкацца штатын түрлө гамлетлаштыже тудын доступен шаланен да ен-влак пашалан йынгыртеныт. Тудо жапыште йўла лийын, кеч таче öрыктарыше чучеш гынат, үстел, окна, омса але гардероб күлеш годым плотниклан йынгыртеныт да тудым шке пörтыштышт эртареныт: нуно паша үстелым импровеныт да нуно ыштеныт күлеш пушенге доступен. Микеле дядя ўзгарым налын, пашам чонымем марте верыште шогалтен.

Пушенгым руаш йынгыртеныт да икмын'яр ий гыч куржыныт. Вара пушенге лышташым пырдыжыш монтироватленыт. Плотник ўлнө гыч пилам кучен да йымалне пышышкалышыже: "Серра Серра Мастро Десцио, кудо думе Фагима Кассия" (ишыш Сега але Гранд Мастер, ме эрла Кассапанка ыштен).

Пушенге лышташым пырдыжыш монтироватлыме. Кугу пила дене үстел-влакым налыныт да нунын дене нуно окнам, кроватьым, шкафым чоненыт. Тиде пашам ышташ 4 шагатлан кынел шогале да күсенже дене да утюгым дене коштын. Мөнгыштö толын клиент-влак тудлан лук дене свежа шöрым темленыт да киндым ыштен. Кечывалым макарон да сыр лаштык. Касыште

тудо пашам ыштымым чарнен да тудлан шке ыштыме киндым пуэн, кузе икымше депозит деч ончыч аккаунт тўлаш воскресенье кечын нояра.

Икмыняр ий эртен да тудын эргыже, Туриллу, кушкын да тудын ўмбалныже умылен, тудо тыге огыл, нигузеат тўняште огыл, шке илышыжым ялыште изолироватлыме эртараш манын. Тудо ачажын професийжым тунемын, но специализироватлаш да еб лияш шонен. Тудо ачажым ўшандарен кертын, тудым олашке колташ, кушто тиде искусствым тунемаш йўн лийын. Тудо Катанашке илаш куснен да кок ий тунемше деч вара тудо пеш сай лийын, тудо тиде пашам ышташ ямде шижын, да тудо ынде латныл ий гыч тудо шонен, тудлан жап толын, тудын ешым ышташ манын. Ий-влак тудо кўтўчў ўдырым пален да ешым чумыраш шонен пыштен, но Зуд Мичерийын эрыкше ваштареш каен, тудо эргыжым шке каста ўдырамаш дене марлан налаш шона. Тунам, ўшанаш лийдыме, но тыгай лийын: кўтўчў ўдырым марлан налаш кидмастарлан тиде неле амал лийын. Ача ден эрге коклаште тудо кенета кугу конфликтим луктын, тудо Туриллу шкежым ачаже да аваже деч раш ойырен налаш таратен. У ешыж дене тудо эл гыч лектын да Комо олашке илаш куснен, тушто пашаж дене шуко пиалым ыштен.

Ача-влакын икшывышт лийын огыл, сандене, Туриллуын кайымыж дене, нуно рашемдыше шкетын кодыныт. Кў утларак тиде изолироватлымаш лийын, Антоний шешкым, тудо кече мучко нунын йыр йўк-йўан дене мутланаш кайык, мўкш да мўкш-влак дене мутланаш эртарен. Тиде Спелонка ялыште тудо нигў дене мутланаш йўн лийын огыл. Феррагосто олесе Мадонна Ассунта гай кўлешан пайрем-влак вашеш гына авам муаш манын, ялыш каяш йўнжў лийын. Ик тыгай визит годым тудын кугыжаныш нерген шукертак ўпкелен деч вара, тудо шке шўжарже темлен: - Пагалыме Тереза, мый шижынам, кок ўдыр дене те пеш шуко лийже манын, таптен, мыйым ўшанен, те шкеат эрыкан лийза, шке пўлеклаш манын, 2018 ийыште. изи ўдыр. Мый тудым ялыш нангая, кушто эфир сайрак да тудым сайын ыштен - авам

тўналтышыште лўдыкшыдымө лийын но вара, эре гаяк, тудын куштылгын контрабандный характержым шотыш налын, почеш пресс-пентгыдылыкше тудын шўжарже келшен.

Мыйын верч испытаний тўналын. Тиде, очыни, торрид кече лийын, 1938 ий шошым тўналын, мый кок ияш лийынам, шешкым мыйым погаш толын. Курчак мешакыште тудо блузкым, кок пар трусикым пыштен да пөрт гыч лекше чылажымат пален огыл. Мый тыгай изи лийынам, тиде кечын Via Crucis-ым тўналеш манын, пален ом керт. Ме мул трассым коштын, пел шагат гыч але, очыни, ме тиде шкет верыш толын изиш лыпландарыше лўм дене Кастрангия (Кассандра!) Кузе увертараш несчастье, кўчыкын, лўмым уже лийын пўтынь программе, кеч тунам Мый тидым шижын ом керт. Пөрьен тўналтышыште мыйым сайын вашлийын, мыйын шешкым жапын-жапын мыланем икмыняр кампеткым налын, мыйын симпатийым пленыш налаш да кунам тудо мыйым Новари дене пырля муын, авам муаш манын, тудо эре пентгыдын каласен, мый мөнгө каяш огеш кўл но тудо сайрак лийын, кушташ дене тудо шкетын лийын А тудо мыйым ава семын ыштен ыле. Мый колыштмо деч посна полшен кертын омыл.

Тиде жапыште ачам Сардиния гыч пөртылын, ик арня веле кодын, авамлан мўшкыран, каен. Ме 1939 ийыште лийынна да вес ийын Антоньеетта шочын. Мый кызытат шарнем: Антоний шешкым аваже Нояра деке конден да шўжаремым икымше гана ужын. Мый мөнгыштө кодаш шоненам, мыйым изи Антоньеетта но мыйын шешкым, утларак да утларак оза илышем, военный гай пентгыде, мыланем каласен: - Мөнгыштө Тернму, те fazzu eu 'на сылне causitta - (айста каена пөрт, мый тыланет ыштенам А сылне курчак).

Катапшыш толмеке, тудо мыйын кидышкем «кауситта» пеза дене ужар шинча сўрет, лўдыкшө. Шкемым лўдынам. Тиде жапыште мый эре йўкшенам, вет мый коча ден ава деч Новара деке пөртылаш шоненам, но 3 эше Антония

үшандарен огыл: тудо шүм-чонжо кажне ойго дене кафен да сусырген. Икымше кум ийыште ме Кастрангийыште ял пörтыштö шуко жапым эртаренна, тушто илыше шүм лийын огыл, йырым-йыр шаланен пörтлаште каныш шагал гына ужын.

Воскресенье кечын ме ялыш миенна да умбакыже авам, шүжарым да ава кочаым муаш каенна. Коча лывыргылыкан онай айдеме лийын. Тудо тудын дене пырля жапын-жапын шыргыжалын, тудын дене пырля тамакыстым конден. Телым тудо мыйым плащ йымаке нангаен, площадьыш икмыняр кампеткым налаш да больнице үмбалне «Sciancaditta» гыч таверныште виноградым тамлен ончаш таратен. Кастене Кастраньыш пörтылынна.

Икмыняр йүдым дядя группо дене тергаш каен, кушто тромбон модын, вара таверна воктене йүаш шогале да Арзилло ялыш пörтылын. 500 метр гыч Кастрангий гыч «Концеттина, 'Нтоя ...» манын лүмдаш тўналыныт. Мөнгыштö тиде жапыште шешкым мланде үмбалсе лончым штативыште вүдым шокшо дене шокшо ямдыленыт. Пел корно дене кочкишым ямдылыме годым тудо шкеже вүдым йүлалтен, ала-молан аракам утилизироватлаш. Тўмыр лончышто шешкым помидор дене лукым макароным ыштен лукташ ямдылен. Лук пеш ямдылыме огыл да мыйым йүышым конден. - Кочкин, уке гын ленте дене налам да кап-влакым ... пуэм ... .

Тунам венецианский үдырамашын үдырамашже Сан-Базилио акушерка лийын. Телым энгер толын дядя Микеле тудым нумалыт үмбалне (Сианкая) налме вер аптекыште Новара. Тудо мөнгыштö шогале да «Антоний, йүштö шовыч гыч» манын. Йорло шешкым, мый ом пале, тудо Микелын йöратыше улмыжым умылен мо.

Мый ынде вич ияш лийынам, ялыште изолироватлыме, нигö дене мутланыдыме янлык гай лийынам. Мый чылан деч вожылынам. Ноярашке

мыйыме годым, мый шылынам, вет мый ең-влак деч лүдынам. Пошкудо-влак тиде трансформацийым шижыныт да тыге нуно ача-ава-влаклан мыйым йочасадыш колташ канашым пуэныт. Пиалеш, ача-влак шкеныштым үшандареныт. Тыге ик эрдене тудын шешкыже Микеле дядяжым мыланем печенье налын, ача ковайын пуымо ош солома корзинкыш пыштен. Печенье дене пырля тудо свежа ешартышым пыштен. Тудо мылам олесе аббатстве воктене верланыше йочасадыш дене пырля лийын. Монахиня мыйым вашлияш омсам почмеке, кычкыраш тўнгальым. Лүдыкшө дене налынам мый мланде үмбаке куржын куржынам, ешартыш йўлен да чыла вере леведышым лавыран каenam. Шешкым мыйым наказатлен, мыйым шыгыремдаш сай амал дене да мөнгө конден. Тыге мыйын икымше кече asylum да пытартыш лийын.

Тиде лийын, мый куд ий гыч, ачаже каласен: - Концеттина, каяш Но Новара налаш манын, Кармьери (лыпландарыше) вуй коршта -. Мый феррет гай мул трассыште куржынам, грек район гыч миенам, южгунам фонтан воктене йўштылаш шогалынам, а «du Surcattu» аптекыште толынам. Тудо, фармацевт, өрмалген, тудо йолташ-влаклан каласен, мый күчык жапыште каен да пörтыл толын Новара гыч гай волгенче. Вич ияш улмыж годым мыйым Барселоныш тора родо-тукым гыч нангаен. Тушто икымше гана ужам да колыштынам... радио! Тыгак горох клат лаштыкым налаш кевытыш миенна. Сатузо темлен: - шляпам налын, ош шовычым -. Мучашыште нуно шке үшандареныт да сатузо ўдырамаш кок остатка кок да кавасе йылгыжше атласым пуэн. Эрлашыжым ме ава деке тканьым конденна, тудо икмыняр кече гыч вургемым оптен. Воскресенье кечын мый шке шижым: Маркизис ден Новари гыч барон-влакын ўдырышт.

1941 ийыште телым, сар коклаште, ачам шке пашажым пытарен Сардиния шке йолташыже дене пунчалым луктын, олаште йўдвелыште поянлыкым кычалаш да илаш манын, тудын тошто бревно пашам налын. Авам ачам деке шуаш шонен, а тидын нерген мый тургыжланенам, сандене ик кечын тудын

кроватьше йымаке воленам, мый шке кровать йымаке волен шинчем да ончыкылык рис ниппельын кок пырчыжым икмыняр Храстицин дене эскеренам, вет шешкым нигунамат мушкын огыл. Вашлийын мыйым өрдыжкө нангаен. Шарнем, мый икмыняр вүрым ужынам, вет мый сусыргымым налынам. Кече да йүд жапыште служитлыше полотно үмбалым пörтылтышым, сандене вургем, да нигöат шижын огыл.

Ава тарваныме деч ончыч коча пörт гыч порядке гыч лектын каяш тöчыш, могай йорло ег шкетын кодын. Тудо электричестве волгыдым шындаш шонен, тунам лорд-влакын прерогативышт. Тудын деч ончыч нефтьыште "у лусу" дене пайдаланеныт. Микеле дядя тудым савырен: икмыняр кече гыч тудо электрикым шке черетыштыже йынгыртен да тыгак тудым пörтыштыжö волгыдо шындаш таратен, сандене элыш мийыме годым мый тыгак күкшö пу леведыш үмбалне изи волгыдо онай лийын. Кунам мый кабинетыш каяш логале (Латреа), практикыште тыглай она, тудын лабораторийже почеш мланде пачашыште лийын, тушто пырля эре штабелировать колышо она йүк-йүан, кудым дядя чонымо ямде лийме годым йодмаш.

1942 ий икымше март эрдене, кавасе лышташан кок атласым чиен, ачаже да кочаже дене пырля мый тудын ава ден шүжарже дене пырля Сан-Себастьяно площадьыште почто пост дене пырля лийынам, тиде, да, автобусыш , кудыжо нуным *vigliet* күртньыгорно вокзалыште конда ыле. -ий -ий розовый шүжарже күшкө каяш шонен огыл да ачаже үшандарен, тудым тудлан каласен: - Тендан деке күзаш огыл гын *Letto du pidti* - (Мый тыланда кок баллым ыштен).

Мый, икымше, шешкыжын влиянийже дене мый каен омыл да Новораште кодынам. Мый ынде йүкым луктын омыл. Мый кочажын кидыштыже лыпландарымым кычалам ыле. Тудо да шкетын кодын да тиде кече мый тудын дене кодын, тудым компанийыште кучаш манын. Иктаж витле кече деч вара аван икымше серышыже толын, тудо путешествийын сенымашке шуын.

Ачаже тудым мөнгыштө вүд дене саламлымаш пачерым да газ плита, тудлан нововведенийлан муын. Историйыште умбакыже, кече деч вара толмо деч вара тудо мөнгыштө парикмахер ұжын, тудым модный стрижка ышташ манын. Ялыште чыла гаяк ұдырамаш тупе дене кужу ұпым чиен. Кўчыкын каласаш гын, авам илышыштыже икымше гана пиалан да куанле лийын. Историй мучаште тудо мыланем шешкылан темлен. Тудо, мутат уке, Кастранийыште азапым шонен огыл.

Антоний шешкым кайыме деч варасе кече мыйым ялыш пёртылтен да пёръенлан икымше классан книгама налаш кўштен, тудым возаш туныкташ да октябрьыште икымше класс олмеш кокымшо верыш миен мошта. Йорло мыйым: ынде модаш ом керт, но аукционым, числам возаш жапым эртараш логалын. Кастраний гыч кажне гана да вара туныктышо Сан-Базилио гыч эртен, кушто тудо туныктен. Тудын лўмжө Мария лийын, тудо капитанын ұдыржө лийын, кудым шешкыже пален. Тудо тудлан стакан вўдым темлен. Тиде жапыште мый тудлан тетрадьым ончыктенам да тудо мыйым ласка. Тудо мешак гыч ужар карандашым луктын, «Брава» возен. Могай куан, могай пиалым ужын моктен, кудыжо мыланем öрыктарыше. Мый кажне кечын меланхолий шукырак лийынам, нуным ача-ава ден коча-кова-влак деч нангаяш шонкаленам, но шешкыже кўлеш огыл манын.

Тудо лўдын, мый нунылан увертарен кертам, кузе мыйым эмленыт да кочкышым пукшат. Чынжымак, кочкышым кушташ да виянаш логале ұдырлан кочкыш ситен огыл: эрдене мыланем сыр дене пенгыде киндым, кечывал деч вара помидор салатым да кок оливкым пуэныт. Кастене, кунам тудын пелашыже Антония шешкым ыштен, сырьевой лук негызеш импровизированный соус дене изишак макароным ямдылен. А мый тудым кочкын омыл гын, бочка катервам налаш лўдыкшө лийынам. Икмыняр йўдым тудо макарон ден парентге але ик видше йошкар йошкар полента кочкышым ямдылен. Рошто, У ий, Карнавал да Кугече годым гына мўкш але коян

пуштыныт. Январыште нуно сӧсна пуштыныт, кудыж гыч нуно шылым да лардым налыныт, но нуным капельница дене йӱаш кӱлын, уке гын, идалык мучко нуно ситен огытыл. Кажне ынде да вара воскресенье дядя лавыран узел налын, тудын нерген гына шонен, кеч ынде, мыйым ӧпкелен, але кишкыже-влак ӱмбалне руалтен филиалже петрушко, стиглиол, кудыжо вара жаритлыме лийын. Нуно чыланат шулдо кочкыш лийыныт, вет, нунын почеш, коча-кова семын арам лийын огыл да нуно мыланем угыч ойленыт: - Ужат, нуно эре тегами колбаса да стокок кол дене темын, кочкын-йӱын. Тиде ен-влак деч - ойленыт - ӧрдыжтӧ кодаш кӱлеш -. Ача-влак лӱдыныт: моло родо-тукым ен-влак континентыште авам ден ачам деке шуаш пенгыдын йодаш ӱшандареныт. Нуно тыге шуко ыштеныт, нуным ужмышудымо лийже манын, южгунам, нунын дене вашлийын, мый кидемым шинчашкем пыштен, нуным ужын огыл манын.

Сентябрь толын да мый приёмыш экзаменым кокымшо классыш налаш логале. Ача-влак мыйым ялыш нангаеныт, нуно шкештлан дворник дене шинчашкыже шинчаш темленыт, туныктышо дене мый кокымшо да экзамен комиссийын туныктышыжо дене лиям ыле. Нуно чыла деке конденыт пӧлекым ешартышым налаш манын, мыйын лӱдыкшыдымӧ промой. Тиде ен-влак дене нигунамат кылым кучен омыл, классыште калалай дене кок Ситер пу скамейке-влак лийыныт. Мыйын дене пырля олмыктымо экзаменым поддержатлыше моло ӱдыр-влак лийыныт. Нуно мыйым доскашке ешартышым да вычитанийым корандаш таратеныт. Каламай ден доска коклаште мыланем абсолютный нововведение лийын. Лӱдмаш да вожылмаш деч лышташ гай лӱдынам, операций-влакым кузе решатлаш ом пале, вет Антоний шешкым ик гыч лу марте гына возаш туныктеныт. Нуно вара тетрадыште фразеологизмым возаш йодыныт, изишак шонкалат, но могай йӧн дене тӱнгалаш мый пален омыл. Тиде мешаяш деч вара дворник мыйым мӧнгыштӧ дене пырля ыштен. Шешкым тудын деч йодын, кузе тест каен да

дворник вашештен, тудо пеш сайын каен огыл, но пытаргыш судитлымаш туныктышо-влаклан марте лийын.

Öрмаш, лектыш сай лийын да мыйым кокымшо классыште тунемаш пурен: мый школыш каяш ямде лийынам, но фартук гыч лекше проблеме. Микеле дядя ончычсо кечын кевытыш каен да шем ткань деч утлымашым налын. Антония шешкым ик кече жапыште формым ыштен. Папкым налашлан утларак окса кўлын. Ача-влакын оксашт лийын но нуно пенгыде ногтей экономий тыге тудо, нуно капот, кочкиныт да мыйым ыштен фанер папкым окна клип дене. Ручкымат налын огытыл. Иктыжым чонымо дядя вичкыж пу дене чонымо, тудын мучашыже ниб пенгыдемдалтын. Кок тетрадь ден карандаш нуным суррогат ыштен кертын огытыл да нуным вий дене налаш логалын. Тиде 1942 ий икымше октябрьыште шешкыже мый денем пырля школыш коштын. Подесте гыч кайыме деч ончыч шочмо нерген свидетельствым йодаш манын, школ йодын, молан манаш гын, мый конешне. Туныктышо порылык дене темын да мыйым симпатий дене вашлийын, но мый тудын деч лўдынам, ала-молан, вет тудын ачажын макарон заводыштыжо йоча годым лийше аварийлан көра, пурла кидше олмеш резинке протез лийын. Икымше скамейкыште мыланем верым пуэныт. Мыйын у йолташем-влак, кө мыйым ий ончыч ужын огыл, мыйын улмем дене интриговатлен, нунын коклаште мўгырен: - но тушто *ievi causa sicca -sicca?* - (Кө тиде вичкыж лывырге ўдыр?). Мый пеш лўдынам да вожылынам, умшам почын ом керт да туныктышо мыйым йöратен йодшо йодышлан вашмутым пуэн омыл.

Мый инватный ўдыр лийынам да мыйын лўддымылыкым налын огыл, лектын каяш манын, да ик гана мый тидым ыштенам. Сандене мөнгө толмеке, шешкым мыйым бочка дене темен, вет тудо мыйын вургемым мушкаш кўлын, тудо вес кечылан жаплан огеш йўштö ыле. Кече-влак эртеныт да кажне гана икгай паша шуэш. Туныктышо кече коклаште -кече коклашке толын, тудо мыйым туалетыш колтен, но южгунам тудым монденам да мый

пөртылтышым. Йолташ-влак мыйым шотыш огыт нал да мыйым öрыныт, пуйто мый азартныймын, нуно мый денем йолташ лияш тыршен огытыл.

Нунын коклаште нуно ялыште вашлийыныт, вет нуно ялыште пöртыш миен шуыт, сандене мый нунын йолташ лияш йöнышт лийын огыл. Ача-влак ялыш воскресенье кечын йолташ-влак дене вашлияш да нунын дене икмыняр пиалан шагат жапым эртараш толыныт. Но шукуж годым шешкыже шке пöръянжылан паша приказым налаш мöнгыштö кодын. Кум ий жапыште кужу кўшкö муло корно дене ошкылым. Пел корно дене туныктышым темлаш манын, лышташ дене йыр авыралтше фиолетовый пеледыш аршашым погаш шогалынам.

Мый выхлопной школыш миен шуым. Кечывал деч вара мый ялыш пöртылынам, цикада-влакын горничный фринирышт да йўштылшö кече дене пырля, илыше шўм-чон дене нигунамат вашлийын огыл.

Мый тиде лопкаште лушкыдемден да мый шкетын кодын фантазировавлаш шке дене тиде атмосфера дене кылдалтше огыл утларак да утларак неле шешкым мый декем. Ача, пашам пытарен, таверна деч эре гаяк эртен да мöнгö пöртылын йўдым эре йўын. Южгунамже, молгунамсе деч утларак бриллиант, тудо йомын да мöнгö каен огыл. Шешкым да южо лишыл ен-влак фонарь-влакын волгыдышт дене корем воктене йўд ўмбалне тудым кычалаш каеныт. Кунам нуно тудым мланде ўмбалне йўлен муыныт, нуно тудым мöнгеш каяш ўшандареныт.

Тиде жапыште школышто нимогай сайым ушен кертын омыл. Икымше квартал деч вара туныктышо отчет картым шаркален, вара пуч пале-влак дене да, чаманаш логалеш, чыла ситыше предмет дене: отчёт картыште классыште эн начар лийын. Шешкым кумыландаш манын, мый тудлан ойленам, моло отчет карт-влак мыйын гай улыт да шешкым почти кучен. Тыге кече почеш кече мый шке ўмбакем лўддымылыкым налынам да классыште мый икмыняр

йолташ дене йолташ лияш тыршенам. Мый нунын деке лишемаш шоненам, но нуно мыйым шке выступленийышт гыч луктыныт, ала-молан нунын шинчаштыште йорло ял ўдыр лийынам.

Кумшо глава - кум модыш

Кастрангийыште шкетын эртарыме ийлаште ни гунамат эртен огыл, вет ыштен кертме гына лийын: кайык-влакын пўтынь святой кечыштым колышташ да шошым цикада-влакын йўкшыктарен шогышо фририрышт, кунам теныз гыч тўналше сирокко инсинуировать Зиг Заг маршрут дене поток да ерым шынден. Ялысе янлык-влак йолташем-влак лийыныт. Тыге мый шке жапыштыже фантазийым эртаренам. Мый шке тўням ыштен, шке гыч тўналын, рис фонышто але пушенге-влакын лышташышт коклаште койшо ен-влак гыч лектын: чодырасе янлык-влак, кудыжо ойлен, рыцарь-влак мый черетыште шынденыт, Рокка Salvesta ўмбалне, вара мыйын денем магический вий-куатым мый нуным волтенам, мый нуным лўдмыж дене пытарен эскеренам. Вара мый Рокам драконыш савыренам, тудо кенета курык гыч лектын да чыла кампанийлан террор ўдымў ўмбаке чонештен. Мый пыл-влакым вашталтенам, тудо чонештен кайыше кайык-влак да каваште торасе теныз деч ўрдыжкў каяш шонен, тушто авам ден шўжарем-влак вучат. Пўй вўд гыч лектын да шўшмў йўк-йўан, нуно энерыште ончыко кайыше гигант янлыкыш савырненыт, кушкыл-влакым луктын кудалтеныт.

Южгунам Антонийын шешкыжын онай огыл чурийжым шарналтышым. Тудо мыйым йөрәтен огыл, тудо мыйым йөрәтен огыл да мый тудым нелемден: авам мыйым шке шүжаржылан ўшанен пуэн но тудо тыгак сөрән, ик кечын тудо мыйым налаш толын: садлан мый чүчкыдын пушенге-влак ўмбаке шинчын . , мый горизонт тергымаш, ўшанен, тудын деке толын, ош имне ўмбалне ачам дене пырля толын. Сан-Базилио ден Вальланкацца штатысе лишыл деревняште пөрҗен-влак чыланат каенят. Чыла, мо ўдырамаш, йоча да южо шонго-влак гына кодын. Нуно шып ял лийыныт, илыш гына тўкнен. Жап чарнен да еҗ-влак ўшаненыт, чыла вашталтеш, ик кечын, сар деч вара, цивилизаций шке триумфальный пурымаште ыштен ыле, тиде рой шаланен пёрт, колымаш да лўнгалтыш. Йолташ-влак лийыт ыле, палаш ыле, мый шкетын огыл да кудалтен, аралыме лийын кертеш, пален, мом мый шке пёртыштыжў прибежище налын кертеш, тиде але нунын. Мый еш деч посна лийынам манын, ача-авам тенызын вес банкыштыже, тиде мучашдыме кок деч ўрдыжтў, мыйын коклаште кугу да непреодолимый курык гай лийын манын каласаш праваже лийын огыл. Олмешыже мыйым шекландарен илаш ўжыныт. Кунам мый тидын нерген шонен да мый тудым ужынам, тудо мыйым раздражающий дене тиде скрипка да брутальный йўк. Йўклаш, кычкыраш, мыскылаш да превариантный йўк.

Кеч янлык-влак тудын йўкшў деч лўдыныт. Пөрҗен дене гына тудо рўданше да йўкын кугытшым волтен. Шешкым ўдыр шке йырже мо лиймым умылен кертын огыл манын шонен. Чылажымат умыленам веле огыл, но, тылеч посна, мый вашталтын але пассивым огыл. Тудо чарныде тўкнымешке лийын. Мучашдыме да пытартыш кучедалмаш. Кажне гана ончыкылык нерген шоналтышым: тудо шонтемше да польш деч посна, мый самырык да виян, но чылажымат осалым ом ыште ыле гынат, тиде мыйын пўртўсын ужашыже лийын огыл.

Южгунам мый эгер деке лишемынам, кушто вургемым мушкаш, лимым ышташ кайыше ең-влакым муым, тидыже, нуно лист-влакым мушкыныт да леведыш-влак чыла ончыч үшкыж дене шындыныт. Але кунам, жап деч вара шелше, нуно презе-влакым мушкаш толыныт да кече еда тудым ошемдаш, вара тудым кучылташ манын, матрац-влак койко-влак. Мый серын кү коклаште кодшо лапчык-влакым погаш миенам да нунын дене пырля патч курчакым чиенам. Кунам мый пален омыл, мом ышташ мый күм нөлталаш тўналынам, креветка-влакым кычалме годым күм нөлталаш, усталык дене мый нуным вуй ўмбалне пўй дене ўпшалынам, нунын лапкашт дене пўйыштым ынже лий манын. Мый нуным мөнгө конден да кастене, кунам шешкыже тул тул нуным жаритлен да кочкын: мыланем тиде посна кас кочкыш лийын. Южгунам краб олмеш, кү нөлталтмеке, нуно йўлен пытеныт, вертикальысе скачка дене, изи лўддымө лышташ-влак дене мыйым лўдмаш гыч тўршташ таратеныт. Мый нуно мыйын модмо йолташем улыт манын шоненам да южгунам мый эше чаманем, нуным шкетын коден каяш логалеш пычкемышыште йўд мучко. Кунам мый мөнгө пўртылаш логале кастене йўкын мый йынгыртен дядя Микеле кучылтмо эхо, тудо ерыште ыштыме. Южгунам шошым кунам лийын Скардино еш, тудо пўртыштө илыше ерыште кўшкырак, мый нуным муаш каен. Мый Мимма дене модынам, тудо иза-шольо-влак кокла гыч эн изиже лийын.

Пиппо мыланна курчак-влаклан кресле ден ўстел-влакым чонен. Кузе онай лийын, икмыняр шагат компанийыште эртараш манын. Эрдене мый лўмынак мўндырнө шўрым налаш эгер вес могурыш мийыме годым йынгыртен. Нуно ведра толын, "концепций" тудым шўрым ужын, тичмаш лийын. Вуйсавырныш мўкш-влак, Микка Каппельле жалко да мыланем пел стакан темлен. Шешкын пўртыштыжө шўрым идалыкыште кок гана ужыныт: печенье-влакым ыштымеке да Кугече годым аннеллина тўсан ешартыш ешартыш дене кўгөрчен-влакым ямдылен. Шўрым шолтымө годым пытартыш марте

воленам. Олык пörтын ял пörтыштыжö дядя-влакын койкышт лийын, тудым кровать манын кертыда гын, она-влак кок күртнö она үмбаке слойный матрас дене верандыме, вет тудо Крине тудым Нояраште коден. Ûлнö тошто военный одеял дене гына үй дене үйым опташ логалын, смазка да рүзалтенам. Мый плотно үмбал дене малаш возынам, тудо тыгак трусик деч посна кечывалым нумалынам. Кажне кастене паевам йүштö нерген сүретлаш ок лий. Йүр йүрмö годым леведышым пурышо вүдым погаш контейнер-влак кўлыныт. Йүдым йүаш кўлын гын, пöрт гыч лектын, ошкыл деке лишемаш логале. Мый ом шинче гын, вет мый шонкаленам, да мый тидым ыштенам, солома, эрдене мый тыгак бочка ствол налын. Антония шешкым тыгак кечывал жапыште кучылтмо тугаяк тувыр дене мален, а Микеле дядя аважын ыштыме деч вара ончен.

Мален колтымо церемоний тыглай йўла почеш эртен: ондак мый малаш логале, вара шешкыже марте лийын, вара дядя шке брюкым да линий линейым луктын. Кече жапыште вүден шогышо ятырлан кумда үмбал дене кроватьыш миен, пырдыж ваштареш үстел үмбаке шындыме нефть лумым йöртен. Мый, кө шылтален, шке койышыжым ончыкташ огыл манын, шинчажым лупша: кунам тудо йымалне тулым йöрташ манын, тулым йöрташ мый пырдыжыште проецировать ужын, китай гай үмбал, тудын формыжо дене Дин-Дон манын, dlan. - Ой могай онай свежа! - каласен тудо, молан манаш гын, чыла аракам йўын, тудым тыге шокшо пуэн. Кровать воктене кок наушник лийын, молан манаш гын, кок кугу камыш корзинка, кушто нуно шүкшакым кученыт. Нуно нуным лавыран да смазочный логар дене леведыныт, а пытартышыже ачажын ару йымал вургемже лийын. Кровать воктенысе сандыкыште нуно киндым да шарфым кученыт, кудыжо мыйым телым школыш, йымал тувырым да шешкым школыш коштмем годым вуй йырже леведын. Мый нуным лач воскресенье кечын гына кучылтынам, кунам

ме Новараште месса деке миенна. Ача-влак ялыште нуным шындаш кўлын огыл манын ойленит, вет ме нуным кўлеш деч посна кочкина.

Январьыште сōснажым пуштыныт. Нуно икмыняр колбасам да шōрым ямдыленыт. Терракотта лончышто вартыш пурен, шолтымо йолым кученыт. Мōнгешла, нуно майыште свежа кумда пырче дене кочкиныт, вет нуно йўла почеш ондак кочкын кертын огытыл. Икана, апрель, мый шешкыж деч йодынам, вет мый пеш йўшō улам да киндым дене мом кочкаш пален омыл. Шешкым мый лудмо манын кычкыраш тўнале. Ик кечын школ гыч пōртылмō годым шўжарем дене пырля муль корно дене Офелия дене палыме лийынам. Нуно ава лийыныт да Франций гыч ача дене пōртылыныт.

Нуно мый дечем ятырлан утларак шем лийыныт, мый чаманем да мый нунылан ойленам: мый кушто илем, мый илем, тиде шагатыште мыйын шешкым вўдым налаш лектын, духовкышто кочкыш дене лончо уло, тудым налын, кочкышым налын, но ыштен ит ойло нимом.- Нуно мыланем таум ыштеныт да йўдым гыч нуно мыйын кангашем почеш каеныт, кокытеланыме деч посна. Майыште, кунам ача-влак парентге кочкышым ямдыленыт, нуно сōсна йолым налаш миеныт да тудын олмеш lard дене гына лончым муыныт: конешне, мый шуко кече жапыште нуно мыйын ваштареш ярныже манын шоненыт, тудым тўлаш манын. Тиде жапыште мый пеш кугешнен шижам, молан манаш гын, икымше гана мый онгай шижмашым шке аварий ваштареш кугу кредалмашым сенен налын. Гигиенысе мўкш-влакын пōртышт мучко йўлен пытыме дене кылдалтын. Йўдым нуно мыйын нержым перкаленыт, а шешкыже мыйым кажне кастене оливке ўй дене ўпшалын, вўрым йўлалташ огыл манын. Эрдене мыйын нерже чиялтыме гай чучын. Шешкым гай мый тыгак лайык лийын, вуйым мушкаш тунемын огыл. Вес могырым, шешкым ўпым лопканден да нуным вўд да сакыр дене ўпшалтше лопкытышто кучаш.

Классыште тунемше-влак, вес могырым, эре ару лийыныт. Эн йорло-влакат мыйын гай лавыран лийын огытыл. Туныктышо тыгак маргинализацийын пашажлан полшен, тудо мыйым пытаргыш скамейкыште чылан деч коранден. Кап-кылым ойыраш лийдымын лавыран лийын. Идалыкклан ик гана, Феррагосто пайрем вашеш мыйым ийлан ик гана, энгерыште мушкыныт. Икана авам нерген шонымо годым шым ий наре лийынам, бразерын кипящий үпшыш логалам. Мый пурла кидым йўлалтенам да шешкыже мыйым врач деке нангаен огыл, но кажне кечын тудо мыйым шудо дене эмлен. Мыйын кок пузырьков кок көгөрчен ешартыш гай лийын, мый осал деч кычкырен, тудо нигунамат тарванен огыл. Чыве-влак мыйым шыгыремденыт гай чучын.

Икмыняр тылзе гыч чудо паремын да эше шке палежым куча. Школ жапыште, ик воскресенье балконышто лийынам гынат, үдыр, тудо йымаке каен, мый дечем йодын, мый тудын дене пырля мисс Винсензина урокыш каяш шоненам мо. Мый пален омыл, мо тиде лийын, молан манаш гын, шешкыже мыйым эн күлешан пайрем вашеш гына массыш конден, черкыш каяш шонымем нерген умылен омыл. Мемнан пөрт ончылно поп, ача Буеми илен, но мый тудым пеш шагал гана вашлийынам да кумыл деч посна ончалым. Шешкым мыйым йўштылмө марте угыч ойлен: - тиде священник тудлан каласен гын, тудо шке йылмыжым үштын -. Туге гынат мый йодынам да вучыдымын катехизис урокым налаш разрешенийым налынам. Мый вигак шке комфортно тиде средаште муын. Самырык үдырамаш мыланем буклетым, газетым пуыш. Иисус нерген колмеке, моткоч кугу куаным шижынам. Мый мөнгыштö тидын нерген ойленам да нуно вашештеныт, мый эше пеш изи. Мый вашештышым, шоякым ойленам: тўшкан чыла тўшкаже тудым ышта. Чынжымак нуно уже ыштеныт, туге гынат, мисс да мый келшенна да ме священник дене Сан-Никола: Корпус Домини кече.

Ош вургемын проблемыже шочын, но ала-кө шешкым увертарен, мо монахиня-влак тудым арендыш налыныт. Кужу -вучымо кече толын: эрдене

тудо мыйым Дигиуна черкыш дене пырля налын. Тудо моло ўдыр-влак улыт манын шонен, вет тудо нигунамат инициативым налын огыл, катехизис леди дене кылым кучаш манын. Мый шкетын улмем шижынам, тудо мыланем пенгыдын пенгыдемден: - Багги, грубый -. Тиде кечын эрдене моло ен-влак дене туныктышем Массаште лийын. Южо ўдырамаш тудым лыпландара. Поп толын да мыйым кид гыч нангайыш, мыйым признательностьлан надыр деке конден. Тудо мыланем сылне мут-влакым каласкален, кудым мый ондак нигунамат колын омыл. Мый райыште чонештыме гай чучын да мый коклаште ойленам: - тиде чын огыл, священник-влак йылмым руэныт, чынжымак, йочан азапшым умылаш палат -. Мый тудым шке ўмбакем налын кертам ыле гын, куанен ўпшалын.

Тудо мыйым вич Аве Мария модаш таратен Пенансе да мый пўртылам верыш. Тунамак мыйын шешкым мый дечем йодын, мом мый поплан тушто тыге шуко кодаш кўштенам, а мый: - рвезе ўдырамаш мыйым туныктен: признательность секрет -. - Да, но икымше гана каласыман - Арпий пенгыдемден. Нимом ышташ. Тушто масса, причастий да лекме годым нуно мыйым дядя кидым упшаш да каласаш таратеныт: - Воссия мыйым благословитле -. Коча гыч тўнгалынам, эре ик приговорым, вара чыла родо-тукым йыр коштынам. Гаетана шешкым мыланем буклетым пуыш. Мый йўшў лийынам, но иктат кочкаш темлен огыл. Мўнгешла, церемоний деч вара, йўла лийын, барыш каяш манын, гранита дене печенье дене налаш манын, но нуным экономий мания гыч налыныт: кечывал деч вара ме кочкынна тарелкыште макарон да кечывал деч вара ме фотограф деке миенна, молан манаш гын, родо-тукымжо ик Фотом авалан колташ темлен.

Кокымшо классым пытаренам ыле, пеш изи йүк дене кумылангынам. Тиде ийын шошо мучко ялыште лийшаш улына ыле. Мый ваштарешем: - кеч воскресенье кечын мый месса деке каяш да шкетын улшо коча муаш күлеш -. Тудо пеш сай айдеме лийын, астме дене черланен. Ұдыр тудым өрдыжеш коден, изишак шылтен, изишак вет нуно пөръен условный, эре өпкелен лишыл ең-влак, родо-тукым да ача -ин -закон.

Мый лен налын, мушкаш да мый тудым конден шешкыже тайнышт Мичерилло вес семын нуно энгек лийын. Тудо ачажланат йөратымашым шижын огыл: ик кечын тудын пелыже -шүжарже Кастрангийыш колен манын шижтараш толын. - От код гын, тыйым Каучишке паремдаш нангает (прикладыште кыза) тудлан каласен.

Партий ялыште лийме годым, музыкальный оркестрын компонентше-влаклан «неле лаштык» темленыт, мороженныйым тыге лүмденыт, тудын посна консистенцийже. Микеле дядя, тудо нигунамат умылен огыл, тудо тидым йөратен огыл але вет тыглай огыл жест йомо жест, ужын, мыйым эртен тудо мыйым үжын: "Концеттина, толын да мороженныйым налын". А тыге мый тамлен ончаш йöным налын, тиде шагал годым, иктаж-могай сай.

Икмыняр жап ончыч доктор Козентино Ди Бакено мыланем шарнымашыште йомшо детальным ушештарыш. Музыкальный группо олесе уремлаште йоча-влакым парадыш ушнаш тыршен. Но нунын улмыштым аклаш манын, компонентым «палаш» кӱлеш ыле. Доказатлаш манын, те тудын куртко кӱсеншытыже кидым кучен. Мый Микеле ачам почеш тыге почеш, а Джанни Косентино, тӱналтыш да тулык йоча-влакын ачаштым туныктышо, вуйлатыше вуйлатышын кидшым кучен.

Нояраште сар коклаште ала-могай бомбо логалаш тӱнале. Чыланат куржын каеныт да южо палыме-влак мемнан дене пырля Кастрангийыште аралтышым налыныт. Мыйын верч тиде партий лийын, молан манаш гын, мый компанийыште лийын кертеш. Кажне гана тудо осколко-влакын шӱшпыкыштым шижын. Орландо кондитерский цехын озаже нерген бомбо дене рӱданше трагический увер толын. Домодоссолаште ава, нылымше гана мӱшкыран улмо состоянийыште, Роза ден Антоньеетта дене шкетын кодын. Ачам Сицилийыш цельым ышташ ӱжын. Аваже Эмма лӱман изи ӱдырым шочыктымо да мӱнгӱ пӱртылаш йӱн лийме деч вара икмыняр тылзе гыч икмыняр тылзе гыч эрыкым пуымо куд йоча дене вученыт.

Чаманен каласаш логалеш, тудо Домодоссолаште толын, шере ӱрмашым муын: Эмма 12 кече гыч илаш чарнен. Кок кече гыч тудлан фронтыш пӱртылаш логалын. Икмыняр тылзе гыч - тиде 8 сентябрь деч вара аныкдыме да нестабильность жап лийын - тудо военный службым эртен кертын да аваже деке шуаш манын, сар пытыме деч вара Новара деке пӱртылын. Тудо изи шпильке цехым почын. Кажне кечын мый тудым ончаш миенам. Тимид но ийготшо дене shrewd мый лийынам мый интуиций лийын, ачаже марлан лектын, марлан лектын ӱдырамаш но военный пӱрӱен дене. Ик кечын мый Пьяцца Бертолами кӱзаш кассыш пуренам. Тудын воктене улшо кевытын енге

ача дене мутланен. Мый индекс дене вашкен да средствам налме вер ачажым шке аважым налаш манын, ава кусарен. Күшнө мыйым налын кертын, а мыйын ачам үмылка дене мыланем каласен "тендан бизнесым ыштен". «44 ийыште күрен йоча шочын, тудын гай лопка ...

Бадиавекхийыште ача-ава пагар рак дене черланен. Шешкым мый тудым ончаш разрешенийым налынам. Мый чүчкыдынак Кастронгий гыч воленам да энер воктене стретч дене миенам. Мый тудым кроватьыште, тынысле шарнем. Кува кызытат кевыт дене заниматлен, тудлан шагал жапым пӧлеклен кертын. Мүкш-влакым сонарлаш манын, кидышкыже оливке лышташым пыштен, но тудо начаремын да ынде вийже лийын огыл да мый нуным сонарленам. 1944 ий 2 ноябрьыште 66 ияш гоным райыш чонештен каен. Ачаже эше Сицилийыште лийын. Ача-влакат похороньшто участвоватленыт.

Адакшым кажне аван серышыжым налынам. 45-ше ачаште Домодоссолашке пӧртылын, а Джузеппем шольым 46 ийыште шочын.

Нылымше глава - үй, шовын да осал шинча .

Сар тўня мучко шарлен, коммуникаций неле лийын да ме ынде ава авам налын огынал. Пиалеш, ачам Берсаглиерий капыште Сицилийыш пўртылтеныт да икмыняр кече эрыкым пуымо годым тудо мыйым ужаш толын. Сарлан кўра ялыште шуко ен лийын. Кусарыме ен-влак мўнгешла латкок кече шогалыныт, но вара ялыште бомбежка лўдыкшў лийын да нуно идалык мучко ялыште кодаш йўратеныт.

Кажне гана мый тиде ен-влак деч аралтышым налынам. Кочкышым йомдарыме годым эре куд икшыве дене эре сай кумылан еш лийын. Мый шуко курго инжир оза жадностьым ужынам да нуно нигўлан пуэн огытыл: мый онгай кид дене налынам да тайнышт мый нуным конденам. Изи фава пырче мыланем нунылан чаманем эр кочкышлан пуэн. Кеч неле киндым: шешкым, кудым мыйын шешкым школыш кайыме деч ончыч кўсеньшкем пыштенам, мый тудым тыгай йоча-влак дене шеледенам да вашеш нуно мыланем икмыняр листым пуэныт, нуно мыйым лўнгалтыш дене модаш таратеныт да нунын кокла гыч иктыже чоңалтын toys , кресле да кровать-влак курчак-влаклан, тудо мыйым да тудын изи шўжарже, а кугурак шўжарже мемнам патч курчак-влакым ыштен.

Южгунам энерыш воленам, тушто йырым-йырысе ўдырамаш-влак ўй дене вургемым мушкаш каеныт, а мый өраш кодынам, өраш манын, тулым кок кугу кў дене ончен куштен, тушто вўдым шокшо. Нине операций-влакым шешкым ышташ нигунамат ужын омыл. Тудо нигунамат мушмо але энгер деке каен, кунам тудын ўпшө да пеш лавыран вургемжым ончыкташ нигө лийын огыл.

Вес гана мый ўдырамаш-влакым эскеренам, кудыжо кок-кум кече жапыште мөнгыштө ургымо лен полотно шарлен. Нуно тудым вўдыжгө да тудым йўштө кече йымалне курго ыштен, тудо ош лиймешке. Шешкым эре мыйым мөнгө йынгыртен, но мый колаш огыл манын, шкемым ончыктенам. Сарыште -ин -law тыгак Турин гыч ўдыр дене пörтылын. Сальваторым пагалыме деч вара, урокым, тудым королева семын онченыт. Тунам нуно ялыште кодыныт да шешкылан шешкыже шовыным, лен леным, сухофруктым, ўстел онам да салфеткым сай впечатленийым ышташ луктыныт. Олмеш мыйым тарзе семын онченыт, комиссий-влакым ышташ да фонтан гыч вўдым налаш колтеныт, вет уналан колтышо ўдырамаш лийын.

Рошто толын да, кечывалвел йўла почеш, ўдыр эрдене онай пөлек лийын, йоча Иисус деч йочаже: онай службо лончо да курчак блюдце. Мый тудлан куаненам, но тиде жапыште мый өпке дене йўленам, вет тыгайже нигунамат лийын огыл. Мый лушкыдырак да лушкыдырак лийынам. Виноград лийын, но тудым кочкаш ойго: аракалан тудым ўштылаш кўлын. Пошкудо-влак деч шолыштшо гына кочкаш лиеш ыле. Фундук-влакым погеныт, но нуным ужалаш. Южышт чодырасе шырчык-влак гай тайнышт кочкынам. Ача-влак шөрым Рошто ден Кугече годым гына налыныт, печенье-влакым ямдылаш да мый тудым чай совла дене обезжировать годым кипящий. Шешкым ўшкыж шинча марте шагал ямдылен. Мый чўчкыдын ўшанен, тудо тудым жаритлаш: - Айста тидын ўмбаке шындена, сандене мемнан изиш лийме годым да овуляция эрта (тудо Мессина гыч рвезе лийын, тудо ялыш савырнен, нуным

свежа ыштен лукташ манын, ешартышым погаш манын) ме нуным ужалена да оксам налын -. Кок тылзе наре ешартышым поген, вара ужален.

Мессина, кудо ешартышым налше, кидыштыже чыве муын, очыни. Сүрет-влакым сонарлаш кўлын, ала-кө гына кочкын кертеш, молышт кече еда нуным ужалаш але телылан кучаш пуэныт. Октябрьште кастене сылне каштам-влак ыштеныт. Иктаж-могай тудын кочаже нуным коден, нуным коден үстел үмбалне үстел үмбалне (плита үмбалне огыл, а ручка үмбалне смазочный нефть, волгыдо гыч кушкын) да эрдене, кунам тудо куд шагатлан кынелме годым пашаш каяш ойганен . мый үлыкө да каштан кодын мыланем каласен: "Реходым ыштен". Мый нуным йўдым колыштынам да кочкынам, но нуно нефтьым паленыт да, неизбежно мыйым пагарым йўлалтеныт. Ачаже йыр моктанен: - Мый уныкам йөратем, йўдым эше вараш кодын, каштан-влакым ямдылем -. Чынжымак мыйын ачам шинчаште ужмышудымо лийын. Кажныже-влак ынде-уке, шыдыш кайымекышт, йошкарге, тул ужарге лийыныт: кеч изи гынат, тиде шинча тудын чурийышкыже керылт пурыш. Нуно изи да келге гай тар она гай лийыныт, кудыж гыч мый ужмышудымо. Тиде жапыште дизентерий ден курт-влак сененыт. Шешкым жапын-жапын мыланем чай совла ўйым пуыш. Тиде шылжым өрдыжкө куча, шке ўшандараш манын, мўгырен ... вара тудо "Юриту" дене тўнгалын: - Маззай а верму груксу quenni ragana, ùa u mazzi кө чыла христиан сугну. О Лурид Сену, але вўргече Сену, О Меркуридì Сенну, О Джувиде Сену, але Винардес Сенту, але Сабуту Сенту, Маттей дю Юнну пасха у Виерму Страдуду а Тиерра Каска.-

(Мый языческий лийынам, кунам мый языческий лийынам да ынде мый тудым пушташ, кө мый христиан улам. Святой рушарнян, Святой вўргече, Святой рушарнян, Святой четвергыште, Святой шуматкечын, Святой шуматкечын, Эрдене Кугече Шымше верме мланде ўмбаке волен возеш).

Кузе илен лектын кертам ыле, ом пале.

Тыште ме скобкым почына.

Шуко ий гыч пагарыште йүштö мыйым руалтен. Пöлем гай кугу машина дене луч-влакым ышташ миенам. Нуно мыланем ош йоча кочкишым пуэныт, умылаш манын, иктаж-могай язва лийын. Чаманен каласаш логалеш, нимомат ужын огытыл. Рентгенолог каласен, тудо гастрит да мыланем икмыняр паллиативный пуэн, йүлалтенам манын. Мый тыгай точкиш шуынам, кушто ложаш вүдым йүлалтен кертын омыл. Мый иктаж кандаш ий лийын. Паоло, Армандо ди Пайсенцан йолташыже, мыйым специалист деке нангаяш темлен. Тудо тыгак доктор Мацзе деч толын. Пагастроскопий үзгар нерыш пурен кертын огыл. – Тиде үдырамашым кузе утараш ом пале, – мане врач, – пилор петырналтеш». Кагастроскопийым ыштыше ен-влак чыланат йолышт дене пöлем гыч лектыныт. Мый носилка дене Флебо. Врач кок тылзе жапыште пенгыде полышым пуэн. Ұзгарым пörтылмеке, тудо эше эртен огыл. Кум тылзе жапыште эше виянрак эмлалташ.

Вич тылзе гыч икымше гана семүзгар пилор гоч вончаш тўнгале. "Чүдö!" - мане доктор Маццо. Трубкым коранден, тудо мыйым шуко йодышым ыштен, умылаш манын, тудо шочмо але ыштен налме. Мый йүклаш тўнгалынам: «Тиде, очыни, Zizi мыланем кажне гана да вара шыл верч пуэн». Врач кидшым үпыш пыштен: «Мопе? А тый эше илет!»». Умбакыжат кажне гана да вара мый гастроскопийым угыч ыштенам.

Доктор Мацзелан көра, тудо ий гыч ий деч вара илышем утарен, мый кочкишым кочкин кертам, лач икмыняр контейнер эм дене.

Кунам ала-кө тудым балкон гыч ўжын, шешкыже нуным савырен, вуйым кучен. Вара нуно тудлан канашым пуэныт, ик стакан посна Феррохино. Пөръенжым тудым налаш ўшандарен да эрдене мыланем стаканым пуэн.

Тиде пөртыштө ешартыш, суеверий да кугыжа лийын. Ачаже эре вуй коршта, тудын колтымо аракажлан вуй коршта, но тудын мутшо почеш, ала-көн осал шинчаже лийын. Пелашыже тудым нөлталаш лийын: тудо вўд дене тарелкым налын, шөрым да ўйым луктын, вара тудо вуй коршта Прицинту дене тўналын: - Оглиу Биридигту, Оглиу Сантисиму, трех-та-та-пөрт да Скачций Студ Марокчиу, Оглиу Биридито Фатторти Фаттори ден Скачия Стим Маммука ... (Благословенный нефть, Святой нефть Монста тиде пөртыш пуру да тиде осал шинчалан энерта, благословенный ўйым виан ыштен да тиде шайтаным поктен колта ...).

Тиде благословенный нефть петырыме, кумдандаш, корандаш, нунын ўшанымашышт почеш, осал шинча. Тиде вўдым пөлемын куд лукшо дене ўпшалтше да вуй коршта деч вара шукат ыш эрте.

Нефть энгекым эмлаш манын, шовыч-влак дене кылдалтын, да шыл лаштыкым ыштен бульон. Тиде лўдыкшө мешак лийын, нунылан, йонылыш! Эрдене Магnezий дене ик стакан вўдым пуышт. Икмыняр жап гыч чыла лўддымө мый шке эрыкыш лукташ йўштө деке лекташ логале. Кунам мый паремынам мый мыйым магий дене модшо ўдырамаш деч колтенам: нитке дене тудо мыйым вуй гыч йол марте да икгай дене горизонтальный кид дене висен. Ик лаштык йомын, тудо тиде ийлан колымашым коранден.

Кеч нунын корнышто ача-ава-влак Юмылан, святой-влаклан, Мадоннаште, ўшаным ыштеныт. Кажне ийын 8 сентябрьште нуно йол дене Тиндари деке каеныт, эл деч тораште верланыше шем Мадонналан коло километр наре святыняште. Уже вич ий гыч тиде покаяние ышташ логале.

Паломник-влак годым Тиндари святыня деч ик кече ончыч, шешкым тег-влакым (шўлыкан) лошкышо-влакым ыштен. Акаже пункально сонарыш каен да ик-кок чодыресе кояным ямдылаш мөнгө налын. Сай впечатленийым ышташ манын, шешкыже тыгак чучело злоупотреблений-влакым ямдылен. Шкенжым зеркало да чурийжым лаштык дене эрыктен. Вара "кушто Зазас, мыйын моторлыкем" муро модный лийын, тудын деч мый тудым "Зизи" манын лўмдаш тунемынам.

Ме кастене латкок йыр Тиндарилан эрдене лекташ тўнгалынна. Мыйын ломкостьлан йўлен да йўлен пытенам, мый шуко гана изишак яндар вўдым йодынам, но нуно тудым чыла моло йўшө ег семын огыт нал: нуно черкыште верланыше фонтаным гына ыштеныт, кудыж гыч шокшо вўд ылыжын, кудым Тудо шке надыржым пыштен огыл арура лыпландарыше. Йўла почеш, нух, паренге да конслон дене налме, вара тудо массылан каен, Мадинузцалан кумалын да тудын дене пырля ялысе калыкым, ачамын родо-тукумем дене палыме лийынна. Кечывалым ме йырым-йырысе оливке пушенге-влак йымалне кочкаш миенна. Пеш уда мый тыге йўшө лийынам, тиде кечын чынжымак йолташ-влак ончылно сай впечатленийым ышташ эре кочкышым аппетитлен. Кечывал кочкыш дене пырля чодыресе коян духовкышто запекать, ачаже, неизбежно икмыняр кастене, тудо сонарлаш кайыме деч ончыч, автообязательный да чучело перцов, виноград да ўй печенье. Мөнгысө йолташ-влакым пörтылаш гын, машинам але имньым -чертва тележкым. Мый онченам, уже отставкаш каен, мөнгеш ошкылаш. Имне дене каяш йöным ыштен кертам ыле гын веле, уке гын нуно йўштö лийыныт.

Кандашымше глава - үшкыж-влак

Тыгак религий теме дене, мыйын ачам конфернетыште регистрироватлыме лийын, нуно Сан-Джорджио черкыште пальме воскресенье үмбалне признательный да мутланаш обязательством налыныт. Церемоний эрдене вич шагатлан эртен, священник эн ончыч чыла еным часамлаште признатлен, вара ўдырамаш-влаклан признательность деке тўналын.

Кугу шем шальым чиен, шешкым тўкнымеке, шкежым лийме семын леведаш решот воктене вургемым чиен: ромашка ингалятым ышташ кўлеш гай чучын. Тудо признатлен да вара: «Ынде тендан деч шога - тудо мыланем каласен. Кеч мый ий жапыште признательностьым ышташ шоненам гынат, мый ом керт. Шешкым мыйым вурсен: - Господьлан мыскарам ышташ огеш кўл, идалыклан ик гана сита, уке гын, озалан налаш йўрдымў огыл, вет шинча дене языкым ышташ ок лий -.

Ныл Святой Месса, Причастий да вигак мўнгыштў. Молгунамсе семынак арам амаллан кўра ачаже лўнгалтеш, тудын деке нерв кокыртыш толын. Неопределенный сцене-влак лийыныт: тиде кече иктаж-молан кўлеш гын, тудо шўртнў лийын ок керт, уке гын Господь умша гыч луктын кудалтен. Недвижимость дене тудо лийын гын, кувшин леведышым налын, кўргў шўртнў да вўд да сакыр дене жидкостьым ончыктен. Святой арнялан ме монахын эртарыме кас проповедьлаштыже йўдым ялыште кодынна. Кечывалым ямдылыме, кўгўрчен-влак, печенье пасте тўрлў формо дене

шолтымo пeнгыдe -варeный eшартыш дeнe вўд да aнeллин, тoкcичный тўcшў ингрeдиeнт. Эрдeнe эрдeнe, пoснa чылa cўрaстaрымe чeркe-влaк шурнo лыштaш-влaк дeкe миeн кoштыныт, вaрa кум лыштaш нeфeлeлл (эмлымe шудo пeш чoт пaрфўм дeнe) йўлaлтeныт) идaлык мучкo сaй - гaрaнтирoвaтлaш.

Кeчe жaпыштe тудo пaшaм ыштaш лoгaлe, крeститeльный Иисусым вурсымo дeч утлaш мaнын, тудo пўйым ўштын гын, шкeнжым ужын гын, туштo кaпым лoктылмo лўдыкшў улo, да т. Тидe кeчын кeч-мoгaй пaшaм ушeн, мый бoчкaм нaлын oмыл, укe гын Иисус кычкырaлe. Лу лaткoкыштe шумaткeчын тыныслык да ылыжмaш мaссa лийын. Свaщeнникын блaгoслoвeнийжым нaлaш мaнын, кўгўрчeн-влaкым чылa йoчa-влaкым кoндeн, вaрa кoчкыт. Мый нигунaмaт oм кeрт, тидe тичмaшлыкым нaлын, мoлaн мaнaш гын, мый шкe кўгўрчeн дeнe кoк eшартышым ыштeн, шкoлыштo путeшeствийыш, тудo пaсхa дeч вaрa рушaрнян oргaнизoвaтлымe. Туныктышылaн тудым тeмлышaш улмaш. Кугeчe кeчын нуно мылaнeм чын мaкaрoн сaмoлўтым нaлыныт, эн изи-влaкым пeш шуко эртaрaш oгыл. Aчaжe тул ўмбaлнe лийшe лoнчo дeнe йoлчиeмым вoлгaлтaрaш пeш шуко лийын. Шeшкым пaлeн гын, пaшa пытeн да нуно тудым тўлeныт, тудo мылaнeм тeмлeн: - йoдeш aчaж дeч гын, тудo oксaм кoндeн -.

Тудo да мый тудым кoк кул сeмын пoчти йўрaтaш лoгaлe, тудo тaрвaнeн да лу лирe тудлaн да вич мылaнeм пуэн. Oксaмaт тудым кучылтын oгыл, вeт нуно пoрсын сeрлaн шoнeныт. Икaнa мый шeшкым oйлeнaм, мый лoтo дeнe мoдaш шoнeнaм. Тудo кeлшeн, мoлaн мaнaш гын, тудo сeнaш ўшaнeн. Мыйын шoя лийын. Чынжымaк, мый тыгaк шкe йoлтaшeм-влaк дeнe тaнaстaрымaштe вургeмым чиeн нaчaрeммым шижынaм: нунын юбкышт лийын, нo шeшкым йўрaтeн oгытыл, a мыйым пўтынь вургeмым кoндaш ўжыныт. Чылaнaт oш xлoпoк кoлeн нoским чиeныт, кўрeн aлe шeм, мый тудын нaрынчe ыштымe нoски дeнe шинчaш лoгaлe, тeнт, мoлo дeч шaгaлрaк рoскoтлaн шoтлaлтeш. Мый нуным ўмбaлнe кoлeн пoддeрживaтлымe упругий, нo эн кугу энгeк тидe,

йол деч посна, нуно лодыжго марте шуын. Мый үмбалне ик пар носким налын аспект дене. Мый уже маргинализовать сита да мый тыгак шке ойыртегалтше вургемым чиен. Вич лире дене мый эше икмыняр достойный носким налаш шоненам ыле, кудым мый эрдене классыш пурымо деч ончыч эрдене чиен коштам ыле. Тиде кечын кевыт петыралтын. Мый окса дене мөнгө каен ом керт, вет шешкыже нуным муын ыле. Мый нуным муль корно дене кү йымалне шылташ шоненам. Йүдым йүр йүреш да кагазыште улмыжо нуно пүтынек шаланен пытенят, вет эрлашыжым эрдене мый нуным пörтылташ мийимем годым улышышым.

Нуно латкок кече эртареныт да шешкыже мый дечем йодын, мый лотым сенен налынам мо. Кеч мый чын кумыл дене лийын огыл да мый вашештен да. Тиде окса нигунамат толын огыл. Святой шуматкечын, шествий годым Мадонна Адкорота лүмеш, туныктышо дене вашлиймаш тудын деч улытарымашым йодын. Мый намыс дене коленам. Конешне, тудо чылажымат пален огыл, сандене мый шешкым гыч кок шлак тудын неле ончалтышыж йымалне налынам. Школышто мый эре кумыл дене каенам, но начар лектыш дене. Мыйым ниго улылен огыл, да мый эре темлымаш-влаккан көра кумыланденам, сандене авам шып лийын, нуно эре мыйым тунемаш таратеныт. Мый кошка дене гына чапле лийынам, ик кече марте йүшө дядя ола гыч триза дене пörтылын да янлык кочкышым пукшаш тунгалын. Салтак-влак деч кодшо мушкетым налын, тудым почылтшо ялыште пуштыныт. Мыйын верч тиде кугу чаманымаш лийын.

Шортньö годым мый лишыл ен-влакын ийготыштышт кодшо шурно ден киндым кучен, күшкө күрлын, мешакыш пыштенам да миссис Тиндерын энерышкыже нангаяш каенам. Мый вара муным конденам Нояра деке аварадо-тукым, тудо, пашалан, кок изи йоча дене тул лийын, эрдене тудо чодыраште пум ышташ миен да духовкышто киндым ямдылаш манын, тидлан . кө тудын муным йоча-влаккан икмыняр оксам да изишак киндым налын.

Сентябрьште, кунам үпшө үпшө лийын, мый кушкыл-влак үмбаке күзен да тамле емыж-саска угыч лектын, нуным тростник корзинка дене висаш крючок дене филиалже-влак. Сүрет-влакым үштыныт да каннический үмбалне кечыште йүштылаш кодыныт. Икмыняр кече гыч нуно йүштө лийыныт. Телым кугу корзинка дене öкынен. Тиде сылне жапыште миссис Мария, лишыл ен-влак, курго инжирым ямдылат. Мый тудым чүчкыдын муаш каenam. Шуко икшыван ава лийын. Нунын кокла гыч иктыже, Кармело, эпилептик лийын. Кажне гана тудым ынде муын огытыл. Ойго ава тудым кычалаш ямде лийын да мый тудын дене пырля мыйым почти йöратен.

Кандашымше классыш мийымеке, туныктышо «Изи Альпийский» фильмым ончаш кинотеатрыш кондышо ача-ава-влакым шижтараш йодын ыле. Ача-ава-влак: «Тый ужат, тиде старье ок кае». Ончылно попын племянникше колын: «Тый тудым колташ күлеш, мый тудым ужын омыл». Вара кусненыт да мый каен кертам ыле.

Ава деч кампетке дене пакет толын ыле. Мый нунын кокла гыч икмыняржым школыш конденам ыле. Тудо йүштө жапыште лийын да кампеткым тыгак шагал лийын. Туныктышын шүжарем визымше ияш годым нылымше туныктен. Тудо кампеткым йорло үдыр деч мый дечем, мый черле лийын, да мый чылаштым коденам.

1945 ийыште ачам Домодоссолашке пöртылын. Мый тудым угыч 1946 ий апрельште ужынам да тудын дене пырля авам йочам вучен.

Ача-авам дене лу наре пиалан кече-влакым эртараш. Чүчкыдын коча-кова ден коча-влакым муаш миенам, сандене шке кумылын кочкинам да нуным ужалыше кугызан ятыр ончалтышыжым йüынам. Мучашыште авам мыйым тудын дене үлыл Италийыште нангаяш шонен, но шешкыже эре шоя да шкетлан шотлен, тудо тудым шкеж дене пырля кодаш үшандарен. Кандашымше классыште тунемынам, эре ломкостьым пуымо нелылык дене.

Изи шольын шочмыж нерген увер ты кечылаште толын. Чыла пиалан, но чаманаш логалеш, тудо жапыште мый куан да ойго дене йӱкшен. Ала тидлан кӧра туныктышо мыйым экзаменлан умшам почын огыл гынат, кумыланда. Тиде ийыште элыште гимназийын ужашыжым шынденыт да тудын деке пураш лиймашым налашлан чыла йолташем-влак тунемаш пураш экзаменлан ямдылалтыныт. Мыйын верч нимогай йӧн лийын огыл: дядя-влак ӱшандареныт: шольо-влак гына тиде типлан школышто тунемыныт. Чынжымак, гимназий пытымеке, ик вара мастарлан Мессинашке каяш логалын. Книга-влаклан оксам колтымо нерген ача-авамлан шонаш логале, нуно нимогай роскотым огыт ыште ыле. Мый йӱкым умбакыже шуяш шоненам, вет мый умбакыже тунемаш шоненам. Нуно вара мыланем кок ий жапыште профессионал кок ий жапыште тунемаш пураш йӧным темленыт, кокла школын пеш йорло видше кок ий жапыште. Эн йорло-влак тушко миеныт, кеч-могай случайыште мый приниматленам. Эрдене да кечывал деч вара эртыше курсышто коштынам. Школышто ушнымо: эн шуко шучко пӧрӱен-влак математикым туныктышо режиссёр ваштареш кидыштым нӧлталыныт, тыгак итальян да француз профессор-влаклан рашемыныт. Ӱдыр-влаклан, пӧрт паша да пӧрӱен-влаклан аграрий умылымаш-влак локтылалтыныт. Чынжымак, нимомат пален налын огытыл. Мыйын пайдам сай лийын вожылын да кугу йӱшӧ дене тунемаш.

Тунемме ий пытыме деч ончыч туныктышо-влак мемнам благотворительный театрлан ямдыленыт ыле. Мый scugnizzo семын чиен лекмым ышташ логале. Айдеме коппола лийын, шортшо шортын-влак йомыныт. Кунам мый тудын шешкым ойленам, тудо кычкырале: «Тый мультым Каузим шындаш» манын ойлен. Уш-акылым йомдарен омыл: Барбьере Лиззан ватыж деке эргыжын йолчиемжым кредит дене йодаш миенам. Тыге кастене лудмашыште мый scugnizzo семын чиенам, шуко онгыр коклаште да ача-ава-влакын ойгышт коклаште, кудыжо случайлан аудиторийыште лийын.

Чаманен каласаш логалеш, кеч тиде кок ий эртен да мый школым пытарен
курумешлан шонен, мый тыгак невежественный да утларак ончычсо деч.

Сесто глава - Воссия мыйым проститла .

(Шўдыр-влакын волгыдышт) .

Мый латкок лийын, кунам августышто авам мыйым ача ден изи шольым дене ужаш толын, мый икымше гана ужынам. Изи чурийжым ужын, мыйым куандарен да мый тиде кечын илышыштем ик эн мотор гай шарнем. Ача-авам мыйым школыш пörтылаш манын, нунын дене пырля нангаяш кумылангыныт, но шешкылан нуным шонымаш деч коранденыт: тудо мыйым торгайымым сайын тунемме перспективыж дене швейцар лияш колтен. А тыге лийын, мыйын кумыл ваштареш. Ача-авам каеныт да мый Сицилийыште идиот гай кодынна. Тунам гыч мый утларак тыныслык лийын огыл да эре тайнышт кычкыренам. Ача-влак ойленыт: мыйын, мутат уке, мыйым нунын семынак йöратен огыл, тудо мыйым ўдыр семын ончен куштен (ўдыр, мутат уке, мыйын икгай ойго эртен ыле). Шешкым ик кечын элыште эн сай шовын гыч каеныт, тушто авам тыгак тунемын, мыйым пашаш налын мо манын йодаш. Шовыныште 8 ўдырже уло, числам кугемден кертын огыл манын вашештеныт. Шешке деч вара кече тудын ешартышым конден, тудым ўшандарен да тиде тудлан каласен: - мый ик тылзе жапыште обзор, ик тунемше, очыни, Туринлан кая да тендан племянникда вер эрыкан кодеш -. Пунктуальный, ик тылзе гыч шешкым лабораторийыш колтен. Самырык ўдырамаш, кудо метр пеле деч кугу огыл, мыйым вашлийын: - Ок, мый тыйым

налам, молан манаш гын, те азартный, мый шонымаште, те утларак йөрәтем мый декем толын, а ялыште лийме деч тендан шешкыж дене . -. Тыге шонаш тудо йонгылыш лийын огыл. Эрлашыжым 8 шагатлан мый шке дене палдаренам. - Лабораторий трахаться тўналеш, - мане тудо - вара lavese-ым -. Историй мыйым ўпшаш тўнале. Мый эрыкташ тўналынам, кузе мый кертам. Мый изи лийынам, латкок ияш лийынам, но 8-ым ончыктышым.

Мый леведышым мушкаш ом пале ыле: ялыште кў да ялыште лийын, тушто плитке лийын, шешкым нуным кучылташ огыл манын, нигунамат мушкын. Мый шке вийым пышташ тўченам, но шовын осёл пуэн, вет мый сайын мушкын омыл. Ныл ияш годым пашазе-влак толыныт да у пашалан (йоча) деке кумылан лияш тўналыныт. Нуно чыланат мыйым чаманымаш эфир дене онченыт. Мый нунын ойлымыштым шижынам да пыл кокла гыч воленам, илышын кўлешанжым пален огыл. Кажне ынде да вара нуно мыланем икмыняр пашам пуэныт швея семын, мом мый куанен ом ыште, эре ўрыктарыше лийын огыл, молан манаш гын, тунемын кертын огыл. Кече позитивный вел лийын: кечывал деч вара, мўнгыштў шып кочкынам ялыш пўртылаш огеш кўл, ўстел ўмбалне салфеткым шаркаленам, стаканым, вўдын бутылкаже лийын. Кўчыкын каласаш гын, пенгыде киндым да сырым кочкаш мый тамлен онченам, ўстелым чыла тыглай ег семын шындаш манын. Кечывал деч вара мый мый дечем ныл ийлан кугурак лишыл ег деке миенам да шовын лийынам. Наивность ончылно шинчам почаш полшен. Аваже тудын дене пырля илен, слон йолжо дене шўжарже да эше ик чонышо.

Южгунам шўрым тарелкыш лукташ ўжыт. Шовынныште йоча вургемлан ыресым ышташ полшаш йодын. Икана ойго кризис лийын да пашам пеле дене коден. Эше ик гана бразерын ўпшым налын, леведыш дене ўденам. Нуно ойленыт: «Кў Ева маршеш? Це Пигляйу у Морбо? Мучашлан нуно мыйым умыленыт, проститленыт.

Южгунам мый антонийысе йоча пörтын монахиняже-влак деч тулык йоча-влак дене модаш күзенам. Мый нуным изишак öрынам, вет нуно шке кечыштым радам дене иленят. Ûстел дене кочкиныт эре сайын шынденят, вара модыныт да пытаргышлан пенгыдемдыме жапыште нуно шкеныштым Юмын кумалме ўшанле улмыжлан пöлекленыт. Мый шоненам: - пиалан, нунын ынде ача-авашт уке да эше нуно монахиня-влак дене сайын илат, а мыйын ача-авам уло, но мый тыгай мече-влак дене илаш ўжам -. Нунын шинчымашышт деч посна, умбакыже скучно йодыштмаш деч утлаш манын, кажне гана ялыште илыше ача шешкым муаш миенам. Мый тудын деч йодынам, оксам Генторийлан серышым колташ, нунын дене мыйым налаш йодын.

Кажне ийын ноябрьыште нуно мыйым Сант-Уго ярмингашке нангаеныт, тудо Фортепиано Вигнаште лийын. Тиде верыште ача коча-кова-влак навесым ыштеныт, тушто шылым ямдыленыт да сай стакан арака дене пырля ужалат. Мыйын верч тиде ача родо-тукым дене пырля лияш йөн лийын, сай шыл дене ракатланен да тўсан беседкым йўаш, бразитный, фонарьым, крокл лончо, нылымше да bumbaelli ужалыме дене ларек-влакым ончалза.

Эрлашыжым ме эше каеныт Бадий Векхия пайремлан Сант'уго, масса, изи процессий да вара эше кевытыште коча-кова-влак, кудыжо мыланем колбаса, киндым да газетым темленыт, тиде таптен бутылка дене петыреныт көргö көргыштö шар.

Рошто деч ончыч ик гана ме 3 кече Мессинашке миенна. Ме родо-тукым гыч малена. Мыланем изишак онай огыл лийын: пазар гыч кресаньык деч кресаньык-влакым вурсышо дядя-влаклан каласен. Мый вурсаш огыл манын, катехизисыште тунемынам ыле. Ûдыр дене кастене ме стационар-влакым чонгышо джентльмен деке миенна. Ача-ава-влак йомартлын доказатлаш мыланем нуным налаш икмыняр оксам пуэныт. Кастраньыште шўрымö ўстел

Ўмбалне шочмо вер-куатым ыштен кертам ыле. Спаржа да икмыняр хлопок лук дене мый ўйым ыштенам. Кастене мый ўй дене йўлалтыме грецкий орех снаряд дене ыштыме кок волгыдын атмосферижым йўратенам да йоча Иисус воктене шнур лаштык. Кеч Мишель дядя шонымашым аклен да мыланем суаплыкым пуаш шонен: «Нтоя, тудо кок инсулт индийыште шупшеш», а шешкым нуным шке кровать йымаке налаш каен, кушто нуно аралалт кодыныт.

Кунам мый шкетын малаш шогалынам Новара, рождество новена жапыште мый лишыл Антоньеетта дене пырля 5 эрдене Аннунзита черкыште эртенам. Черке йымалне сакрис тўлыман кресле-влакым пуэн. Нуным мўнгў гыч нангаенна. Пўртылмеке, ме Каролина, инженерын мушмо средствеж деке, йымалне эрдене эрдене эрак пашам ыштенна. Тунам тудо уже Сан-Францийско фонтаныште вўдым кугу нылымше дене, пу танкым темен, вўдым лукташ каен. Тудо каласен: «Кауси, тыште вучо, мый ончаш каем, джентльмен-влак кодшо кастене икмыняр печенье ончылно улыт мо, сандене эр кочкышым ыштен». Тудо нигунамат яра пўртылын огыл, манаш лиеш. Антоньеетта кўзаш ўжынам да бразивым чўктышым. Каролина кочкаш нимо деч утларак мумо годым мый кухныш миенам, «бумбелло» гыч пенгыде киндым да стакан вўдым налаш манын. 8 марте ме мўйым ышташ шогалынна, вара чеверласена: лабораторийыш миенна, Антоньеетта шке пўртыштыжў 8 иза дене ик ўдырлан гына авалан полшаш пўртыштыжў.

Новараште гына олам шижынам. Турий кочаым муаш кайыме годым стаканым эрыктенам да тудо мыланем «Сналан» (шўм) пуыш. Пўйым налаш каенам. Мый тыгак растворительным налын, тудым корандаш манын, кунам мый шижынам, мом мый ача-ава-влак дене вашлияш. Мый борталко лицом порошок семын кучылтын. Увы: ик кечын мый тудым чурийышкыжак коденам да нелылыкым, йыгыре шинчын, мыскылымым эртаренам. - Тиде синглан оксам кушто муынат? А мый: «Ит уж, муным ит уж?». Тиде жапыште лишыл

ен-влак вес микрорайоныш илаш кусненыт. Ик кечын мыйым циркыш каяш ўжыныт. «Мыйын окса уке...» маньым. Нуно нуным пуэныт. Кечывал деч вара лабораторий-влак лабораторийыште шоу дене куанен илаш: трапезаште маймыл-влак, имне, слон, клоун-влак ўмбалне йоча-влак, арвер-влак нигунамат ужын огытыл. Чаманен каласаш логалеш, мый 8 лире налаш логале.

Икмыняр кече гыч, мый Кастронгийыште, Сан-Сальваторе олаште, мый школ партнерна-влак ава дене вашлийын, пакчасаска дене темше мешак дене фермер-влакын налме. Тудо мый дечем йодын: мый ялыш пўртылам мо (тудо жапын менталитетше верч тудо намыс дене площадьыш мешак дене каяш тўчен!). Келышым, кангешташ шонен дене икмыняр оксам погаш шоненам. Чаманен каласаш логалеш, тудо шке пўртыштыжў кучедалаш, тудо мыланем американ арахис дене ныл арахис дене суапландара. Уш-акылым ом йомдаре. Фэнтин ўдырамашлан рўдерым ужалыме дене лира лийын. Мый йол дене йолжо ден кидше дене картон пиночиым шнурок дене кусарышым. Южо йоча нуным икмыняр центлан налын. Вес шонымаш: йорло йоча-влаклан очки. Мый барыште ончылно кампеткым раш тўрлў тўсан кампеткым кычал муынам. Сакыр кагаз дене мый рамым ўштын, моло цент-влакым пўртылтен кертам ыле. Кок тылзе гыч 8 лире пўртылынам.

Кочаже кугурак ийготан гынат, астме да грыжа, тудо вич ияш гычак конден, тудо шкежым ялыште ўрыктараш тыршен, вет ўдыржў тудын деке нигунамат миен огыл. Кок тылзе шошым сай лийын, кунам ўдыр -ин -закон Мессина гыч толын: тудо леным мушкын да пўртым отказым ыштен, тудым чыла деч эрыкташ манын, идалык жапыште погынен.

Кунам ме тудым вашлийынна, тудо мыланем каласен: - Тендан шешкыда намысле, йорло шонго еным судиумышто орланымым ыштен от керт -. Кастене мый докладым ышташ миенам, но шешкыже шўжар -ин -законом

критиковатлен: - тиде ола, тудо шкежлан шонен кертеш, мом тудо -. А мый вашештышым: «Тудо чын, мый тудын ыштыме эрыктен ужынам: тудо эше кислота дене мушкынам мочевоу да пöртылтен йылгыжше». Тиде жапыште тудо мыланем шыпланышым пуэн, молан манаш гын, тиде арвер-влак тудо ойлен огул да мый lousy лийын.

Ик кечын коча мыланем оксам пуэн да мый мурымо книгам налынам: лабораторийыште ўдыр-влак ойланыт. Икмыняр жап мый тудым шылтен кертын, но ик кастене мыйын жап лийын огул да дядя -палыме дядя оскорблений лийын: - Кеч тиде осал сöсна, ынде те доминирующий лийын -. Тиде мут-влак дене мый тудым лицыште руалтен налынам, тудо тидым ыштен деч ончыч. Мыйын бунтовщикемын чурийыштыже ынде мемнам ужын огул, брюкым тасма гыч волтен, мыйым шыдын лўйкалаш тўнгале. Мый латкум наре лийын да тиде жапыште гына тудо шке ватыжлан ойлен: - мый палем, мом леди ўлыл Италий тўнгалеш, тендан племянникда дене пырля элыш да тудым тудын дене пырля ача-аважлан колташ -. Тиде жапыште мый шке шижым, мый тыгак монденам азартный стволым мый налынам, вара мый моктымо пасушто шинчаш миенам. Пычкемыш йымаке каяш тўнгале, шоналтышым, а йўд ўмбал-влак пушенге-влакын лышташыштым да энер деке пöртылшö изирак йўштö мардежым йўлалтеныт.

Мый грецкий орех ўмбаке энгертен, пыл-влакым ончен мален колтышым. Мый шуко шонкаленам, тўрлö тўсан шонымаш-влак. Волгыдо мардеж мыйын чурийым ласкангыш. Мый шинчам почын да öрыктарыше йöратен, тиде верым, мый эре ужмышудымо да мый икымше гана öрыктарыше дене шижын, тудо волгалтарен гына волгыдо шўдыр-влак. Мый шкеже тиде состоянийыш каяш пуэнам, мый угыч шонкаленам. Пиал гай тайный жидкость пурен, мыйын изи яныкем. Мый шере йоча лийын омыл. Йолжо йўлен, вет нуно энерын шем лышташыже-влак дене коштыныт, но чыла капем, да эше чонем, ынде чылажымат шере да ласка чучшо чылажымат йўлалтеныт. Но мый

признатлаш, тиде кўчык мален тиде кастене чапле лийын да мый тудым нигунамат угыч муын огыл. Ала тидлан кōра кызытат шарнем. Кенета кидшым шке ўмбакем шынден, Антония шешкым толын да шке семынже, кенета тудо мыйым шыргыжале: "Айста мōнгō каена. Кунам ме тушко миен шуна, тудын кидшым тудын ачаж деке упшалтена да те тудлан ойледа - Воссий мыйым проститла -». А тыге лийын.

Тиде кастене мый пōртыльым чыла лўддымō, йўдым мален ом керт да шагат-влакым спазмодический вучымо дене эртарен. Шкемым шке умылыде, мален колтышым гын, кенета йынгырлан але уш-акыл ушнымашлан трансвалироватленам, тидыже мыланем лўдыкшō да ойгым йодын да пушенгым пуэн огыл. Моло жапыште почылтшо шинча дене эртаренам, йўдым пычкемыш йўдым пырдыжыште тарванен, нимом ышташ вий деч посна, йўк-йўан дене йўкшен, йўкшенам. Но тиде ойго йўк лийын огыл, тиде ала-могай вес, мом мый шижын ом керт. Эрлашыжым мый лабораторийыш каен омыл, вет капем географий кагаз гай коеш, тыге шуко шинчавўд дене темын. Ик арня гыч гына пōртыльым, кунам пале-влак мыскылаш тўналыныт.

Глава Сеттимо - Эмилилия

Воскресенье кечывал деч вара мый иктаж-могай йолташ дене йоча пörтыш миенам: монахиня онай формо дене Евангелийым икмыняр күлешан мыскара дене умылтарен. Тиде шагат куан дене эртараш могай куан. Ик кечын тудо мыланна каласен, молан манаш гын, епископ Мессина октябрьште пенгыдемдымашлан толын.

- Тиде таинстве тыланет кидым нöлталын, сандене мый тудым аروحный монсиньор Сальваторе Аббадеса дене кылым куча.- Мый ом пале, мом ышташ вожылын мый кидым нöлталын. Икмыняр кече гыч Зизілан ойленам. Тудо вожылын: тый читакам кычалаш логале. Почтальонын үдыржö, мисс Рина, самырык туныктышо. Кузе тудын деч йодын кертына? Эрлашыжым ме тудын пörтышкыжö миенна да тудо келшен. 1948 ий 9 октябрьште кечывал деч вара йолташем-влак дене пырля матрице черкыш миенам. Вес кечын мый эрдене крестный аван пörтышкыжö миенам, тудо мыланем ургымо филилгри браслетым шүм-чон дене пуэн. Мый куанаш тўнгалынам. 11 ияш годым черкыш коштынна. Епископ толын да Святой мессажым палемдаш тўнгалын. Интервалыште ме шкенам рүдö нефыште кельштаренна, иктыже-влак кокла гыч иктыже тудо мемнам пенгыдемден. Масса деч вара дядя-влакат крестный ава кофем темлен огытыл. Тудым гына саламленыт, тудым тыглай «темле» манын лўмденыт.

Шарнем, ялыш толмо деч ончыч Кастронгий гыч пӧртылмеке, йоча семын Утарышелан пӧлеклалтше капелл лийын. zizì ик тат чарнен да йӱкын пелештыш "ой ава-влак, ой ава-влак ...". Мый тиде кумалтыш манын шоненам. Кугурак лиймеке, мый умыленам: тудын олмеш колышо аваже манын, часамла деч үлнӧ верланыше кладбище лийын. Святой-влакын пайремышкышт Zizì кладбищыш нигунамат миен омыл. Мый паленам, тиде случайыште ен-влак «Фуссаделло» лӱман верыште мисс Синьорино гыч пеледышым налыныт, а шествий дене почти лишыл енышт-влакын шӱгарыштым сӧрастараш каеныт. Икана мый Зизенлан темлышым: «Молан ме аван шӱгарлашкыжат унала толын огынал?».

Тудо чаманаш логалеш манын вашештен. - «Ава-влакым - ава-влакым» үжаш нимолан, нуным пеледышымат кондаш от шоно гын. - Нине мут-влаклан почти кусна. Ме Fussadello-шке икмыняр хризантемийым налаш миенна. Святой-влакын кечын мый Турий кочалан «Ава-влакын» шӱгаржым ышташ, мыланем розовый кугызам, пырля ышташ мийышым. Тиде шӱгарым шукерте огыл тудым реконструироватлаш логалын, вет сар жапыште гына бомбо кладбищыш волен, тудым пытарен.

Вес кредалмашым сенен налмемлан кугешнем гынат, шонымашем ача-авамлан йӱдшӧ-кечыже каен. Лабораторийыште улмо годым шкемым ӧрыктараш тыршенам. Пырдыжаш тамым налаш тӱнгалым: ременьлан овсийым ямдыленам, уголь утюгышто взрываться. Кӱртньӧ шокшо годым кугу үдыр-влак чонештен шуыт. Тудым кучаш манын, тудо кок феттуциц коклаште пиомбин пиомбин четлыкыш шындаш кучылталтше. Мый нуным винтовко материалым ужалыше крестный ача деч налаш миенам. Нуно точечный лийыныт, мый молот дене лапкандаш логале. Южгунам мый тыгак пӱйжым лапка ... Тиде жапыште миссис Орландо кугурак үдыр-влаклан тӱлыман рез курсым кучен. Мый тораште шинченам, но урокла гыч иктаж-мом улылаш манын, пылышемым онченам. Икана ача-влак каласеныт: ме

Фантинашке «комашан» да «коеш» муаш каена манын ойленна, нуно, кө кунам нуно мемнан дене пырля малыме күлешан комиссийлан Новара деке толыныт. Ик гана Толзык Зизен деч йодын «Тый мыняр ияш улат?» А zizì: - Мый шинчам ужын кертам, мый монахиням паленам - (ончыкем ончем, ом шарне).

Турийын үпшө дене мый шем үпшө лаштыкым налаш каенам, юбкым оптен моштымашемым тергаш. Фантиналан кайыме кече толын (кок шагат коштмаш). Ме 4 шагатлан кынелна. Мый Zizì юбком шындымым öрыктараш шоненам. Тудо тыге лишыл лийын, мый тыглай гына коштын кертам. Мыйын творчеством ужмеке, каласаш тўналыныт: - Ме тудым кушкынна да ынде тудо кугу лияш тўналеш, тудо шовычым ышта. Тудо мемнам вожылтара. А мый наказанийым пуэнам: «Тиде кумыл уке, тыге гын, уке гын, теат тыгак пуа!» Но шўмыштем «кузе мый тыгай тар юбко дене ...» манын шоненам. Туге гынат, ме тендан деке миен шуна. Замок тыгай мотор юбкым кушто ыштенам, йодо. - Са Фили Илла - (тудо ыштен) Зизì вашештен. - Вара кунам ме тудын деке толмым пидаш логалеш -. Циветта кугешнымаш ...

Южгунам ялыште мыйым ойгандарыше-влакым ужым. Эмилия сусыр -мут, ала-молан пöрт деч посна кодын. Мыйын илыме корно гыч кажне кечын манаш лиеш. Иктаж-көм вашлийын гын, кидшым умшаж деке конден. Южгунам ең-влак тудлан киндым темленыт, но скруполь деч посна сыр корка-влакым пуэн, вара реакциям ужаш шылын: йорло ўдырамаш омса ошкылеш шинчен, вуйжым пырдыж ваштареш лўен. Ик кечын кевытыш проводым налаш кая Мый колынам, Антонион виян йўкшым колынам, сокыр. Абби гыч, эл вуйышто верланыше, сардин-влакын толмышт нерген увертарен. Икмыняр лира дене ўлыл коча, кудо ончылно лийын мый колым аралыше деке икмыняр гекторым налаш миенам. Кечывалым печке дене печке дене волгалтарен, мый сардин-влакым ямдыленам да сакыр кагазыш пыштенам. Эмилиям ужмем годым мый тудлан пуэнам. Тудо нуным öрмаш дене ончале да таум ышташ

ўмылка нерген ойлен. Мый тудым тыглай порогышто шинчимым ужынам, вуйжым пырдыжыш ыш шылте, но пўйжым умшаж деке конден. Тиде кечын мый кочкын омыл: инициативым ышташ огыл манын, ачам-влакым умылаш огыл манын, кодшо печке-влак деч печым эрыкташ логале.

Тиде корно верч Анжела Нино эргыж дене кечывал деч эртен, инвалид ег, тудо ошкылын, но жест дене мутланен. Тулыкеш ведра дене ведра дене каенит. Ик кечын Нино шке ведра дене шкетын лийын, кок рвезе мыйын пўртыштыжō илен да куржын каен. Тудо брюкым тарватен кертын огыл. Тудо йымал тувыр деч посна лийын. Мый тудым леведаш вожылын воленам. Икымше гана ялан пўрѐнѐным ужынам. Вая гын, дядя-влак пален ыле, тудо скандал лиеш ыле.

Ача-авалан колтымо шуко буква гыч кидшолым ончаш кумылым ончыктенам ыле. Миссис Агостина Домодосола гыч толын манын пален, мый тудын деке миенам. Тудо мыйым ужмеке, тудо мыйым ондале да мыйын дене колтымо пакетым пуэн. Мый тудым почын да өрмалген, мый муын, күрен презе мех дене лопка гай кугу пўй, фетр шляпа да коробкаште шагат дене. Куан дене лўдынам, а ўдырамаш тудым мыйын кидыштем кельштарен. Тудо мыланем пўртылаш да мōнгō куржаш стакан вўдым пуэн. Вес кечынже, кунам ача-влак Нояра деке толыныт, нуно ойленит: мый тиде мехым чиём гын, мыйым лудмо дене налынам: элыште тыгай койыш дене нигōат ок лий. Мый тудым кеч-кузе кугешнымаш дене шынденам. Мый ручкам пўртылтенам, суткам чылалан ончыкташ манын. Мый тудлан чўчкыдынак канатым пуэнам, сандене кўчык жапыште тудо ойырлен. Кастрангийыш каем мый мыйым өрыктарыш, аламогай шонго ег дене палыме лийынам. Осал впечатленийым ышташ огыл манын, мый ынде непоснащательный пудыртен шагат ончен да мый тудым загрузка монденам манын. - тау у стиссо -. Мыйым саламленыт да корным умбакыже шуеныт.

Йолташем-влак дене тагастарымаште мый изи да вичкыж лийынам, чыланат «вияндыме» лийыныт. Серышыште ава Зизì йодеш гын, мый «виянме» розовый шүжарем гай. Но тидын нерген ойлаш гын, тудо табу лийын. Тудо илыш нерген чыла пален налмым шотыш налын огыл. Рибелс эре кузе мый тудлан ойленам "Мый огыл 'самырык үдырамаш' вет мый денутив". А тудо: - Мом ойлет? Ме тендам эре арален коденна. Ик кастене Кастранныште маленам, осалым шижынам. Йүштө терыш. Шонен, мучаш мучашыште мый кумалам, йүкшен да пычкемышыште лектын, икмыняр капым ышташ манын. А нуно: «Эше ик гана кынелынат гын, тыйым нал!» Ала Мадонна дель Тиндари мыйым арален. Мый пörтыльым кроватьыш солома дене, мален колтышым. Эрлашыжым лабораторийыште Новараште, мисс Асунта мыйым мөнгешла деч утларак шем ужын. Официантка нуным кажне эрдене кофе ден шөр гай тост лышташ дене конден, тудо мыланем темлен.

Глава 8-ше - рейс ласточка .

Шуко жапым эртараш нояра илышыштем мыйын вашталтен чучын: ала-молан мый коча Турийым муаш миенам да тудын дене пырля мый куанен мутланенам, кечывал деч вара. Тудо мыланем шке илышыж нерген шуко ойлымашым да шке илышыже кузе неле лийын. Тидын деч моло, Нояраште илыше мый элыште лийше кўлешан мероприятийлашке кошташ йон лийын. Чыла кугу религиозный функций деч ўлнө, процессий, тынеш пуртымо, пенгыдемдыме, но утларак нимо деч моло той церемоний, нуно мыйым öрыктарыш. Вара кастене мужырангмашым палемденыт, мый эре гаяк Сан-Никола черкыште йолташышт-влак дене пырля шинчаш миенам.

Ик кастене ача дене пырля ош тувыр дене ўдырым ужым. Кандида лум гай, курчак гай койын, сандене мотор лийын! Тиде Кармелина Филиппо марлан лектын. Мый шкемым пўтынек пален налынам да почылтшо шинчам шонен луктынам: «Кö пала, ик кечын тудо мыйымат тўкнен кертеш ыле ...».

Тунам мый öрыктарыше шижмашем лийын, эфирыште ала-могай у да öрыктарыше лийын, мый презентаций-влак лийыныт. Мый беспокойный

лийынам да öрыктарыше событийым вучымым вученам. А чынжымак мероприятийым шуйкален огыл. Почтальон воктене кечывал деч вара мөнгешла эртен. Ик кечын июнь тылзыште тудын шырпе йүкшым колынам: «Поле, почто». Серышым налынам, ... Домодоссола! Аваже шүжаржылан возен.

Мый тудым кенета күрен, тудо почти луктын да мый тудым лудын, увер лийын, мый үмыр мучко вучен: 12 сентябрьште авам Сицилийыш толын, мыйым налаш манын, мыйым северыш нангая! Кызыт мый самырык үдырамаш лийынам, ончыкылык мыйым вучен, оккупацийым муаш күлын. Реакцийым пален, мыйын шешкыже лиеш ыле, вет тудо серышым тайнышт банк йымалне, тушто гроув теныз: zizi тудо лудын гын, тудым йорло мыйым ... южгунам тудын ачаже Мичерилло, кунам тудо ыштен огыл пашам ыштен хамлет-влак кевытыш толын Новара. Южгунам тудо Зизи да лүдыкшö дене пырля толын тудо каласен: "Тиде икмыняр жап тендан авада ок возо, тудын дене ала-мо лиеш...". Олмеш, мый лүдынам: вес серыш икмыняр темлымаш дене толын. Чынжымак, ик кече ик толын, но пиалеш, нимогай аллюзий деч посна путешествийыш Сицилий. Кенжежым мыйын верч йүкшен йүкшен, спазмодический мучаш марте вучаш ом керт. Паша мыйым шонкалалаш огыл да авам толмо деч ойырышо жапым эрташ полшен. Августышто пайрем пайремлан чыла калык шке элегантностьшым ончыкташ шонен да лабораторийыште эре шуко ышташ шонен, мөнгешла, утларак: шуко үдырамаш у вургемым ончыкташ шонен. 13 августышто вургемыштым пидме пашаен-влаклан пöлеклалтын.

Мый Зизи деч йолташ-влак дене пырля лийже манын йодынам ыле. Тудо келшен да йорло бежевий -түсан тканьым кок узел дене ойырен налын. Лабораторийын лабораторийже мылам пүчкын да шонгыен-влаклан полшаш күштен. Партий кечын мый чылан гаяк у тувырым налынам.

Фантина гыч толшо палыме-влакат лийыныт. Иктыже мыйын лүмлө тар юбком ужын. Тудо ўзгарым конден да Зизі деч йодын: «Племянникет мыланем тувырым опташ логалеш, тиде пеш сай!» Мый мерым ыштенам. Мый ушыштем модельым ыштен, мисс Асунта клиентлан пакетым ыштен. Мый икмыняр жапым йодынам, тудым ўштын да ыштен ончаш. - Яра, ткань изиш неле, шыжым келшыше. Мый 20 сентябрьште толам.

Тиде жапыште Кармелина лабораторийште ўдыр, чыла йолташыжым сўаныш ўжын, матрице черкыште ик сентябрь кастене пайремым эртарен. Зизі разрешений дене мый церемонийыш миенам. Уна-влак коклаште тыгак Домодоссола гыч леди лийын, тудо мыланем лишыл жапыште каяш увертарен: «Концеттиныште, те Новараште кече-влак улыт. Тендан авада вашке тыйым налаш толеш».

Поян яндар деч вара мөнгышкыжө куанен коштынам. Кече эртен да 8 сентябрьште Тиндар фестиваль толын, тиде ийыште пеш кужу корно, кудым гребной логарыш логалше мыланем неле да мучашдыме гай чучын огыл, кузе икымше гана, тудо мыланем чонешташ чучын. Кастрангийыште мый Zizi увертарен, мый икмыняр кече чарненам ыле изобретательный шылташ, лабораторийыште кече марте петырен кодын 12. Тиде эрдене мыйын шүмем пальпитировать. Ме икмыняр инжирым погенна, лишыл еныш налаш манын, но Новара деке каенна. Мюльын трассе мучко волен кайыше авам тора гыч ужынам. Мый нуным вашлийынам да изи кидыштем улшо чыла вий дене өндалынам. Зизё кычкыраш тўнгале: «Молан кенета толын улыда? Шонет, тыйым Концеттиныште нангает мо?». "Да - ава вашештен - кум кече гыч каена". - От керт, тудо фантина ўдырамашлан вургемым ямдылаш күлеш. Тиде эше ик шылтыкым лийын. Тудо эре кычкырале. Мый неpassивный лийынам, мый кавам парня дене перкален. Мыйын гына чаманем ыле ынде каен кертеш ыле да Турий коча муын.

14-ше кастене кочкина. Зизі умшажым почын гына мыйын мумийлан иктаж-могай оскорблений: "Могай лүддымылыкым налын, те тудым өрдыжкө налын, тендан шүмда уке, мыйым пеш шуко азапланен, мый тыйым ынде шүжаремлан ом шотло". Мичерилло икымше гана шинчавүд дене у жынам. Тудын руаш йымалне да пушенге гай zest шуйна, очыни, икмыняр кап айдемелык тюрьмаште кодын. Олмеш мый мрамор семын йүштө лийынам да нигузеат тарванен омыл.

Йүд мый шинчам петырен огыл, түжем дене шонымаш ушыште мутланен да эр каяш вучен ом керт. Аваже таксилан джентльмен гыч «Каузи і рывыж» (рывыж брюко) прозвище дене күштен ыле. Эрдене ме кынелна, пытартыш сенсорный -картон чемоданыш да ача-влаклан саламлымаш. Корнышто мыйын шешкым шке пөлемжым шинчавүд йөре коден, эрыкан үп дене, да тудо шке авам йолжо үмбаке луктын, үшандарен: "Ынде мый мыйым пушташ да те шке совестыште үмыр мучко колымаш лиеш! Пожалуйста , тый, тый тудын деч колен йодам - мане - мый йорло үдырамаш гына улам, шкетын да янлык семын ончем шоя вате, мыйым иктат ок йөроте.

Массовый үп да лай тун чурийже дене тудо уло туням карген, мландым перкален. Авам умылыш: шүжарже лүдыкшө лийын, вуйжым йомдарен, кумылжо лектын. Туге гынат, тудо тарванен огыл, шкенжым чаманаш эрыкым пуэн огыл, тудо шке ондален, торашке ончале да сценарий мучашыжым вучен. Кунам шешкым авам пенгыде улмым шижын, тудо шке пөлемышкыже вашкен, пытартыш чеверласыме деч коранын. Кенета ме каенна, тудо уремыш пörтылынна, а ме өрдыжкө кусненна, тудын шөртнө гай улмыжым ужынна, кү дене путаен шогышо изи шем шарыш савырнымешке. Ала мый тудын дене шыде лийын, кузе йоча-влак гына палат, но мый шарнем, мом мый тудын пörт гыч өрдыжкө куснен, авам кид дене аралыме, кунам мый у жынам, тудо мыйын шинчам гыч йомын каяш ямде лийын чыла мыйын өпке кенета . йөратымашыш савырнен да мый тудлан чаманымашым шижынам (тунам мый

паленам, мо zizì икмыняр тылзе жапыште уремлаште мыланем йүкшен, тыге гын, мый коленам).

Такси омса-влак площадьыште почылтыныт Бертолами. Окна гыч мый чыла саламлем, көм мый эл мучаш марте ужам. Корнышто мый панорамым да элым онченам, тудо мыйын ончалтышем деч эркын-эркын өрдыжкө куснен, ме шып лийынна, кузе теныз йүкшен да эл. Кызыт марте мый Новара деч тораште лийынам, рашемдыше! Ваштареш шонымаш-влак ушыштем кредалыныт да мый нуным озаланыше лийын ом керт, вара мый өрмалгенам, кунам авам мыйым йүкшен, мый толынна манын, шижтарен. Вара мый тиде элым моткоч йөратенам, кужу жап мый тиде ойган илышлан көра өрмалгенам. Виглиер станцийыште кугу путаница лийын, шуко мемнан гай мемнан картон чемодан да моло сумка дене Северыш каен.

Теныз гыч вичкыж мардеж толын да мый шинчам волгалтарыше шөрым шижынам. Онай шижмашым мый икымше гана шижынам. Поездым пел шагат вученна. Мыйын верч тиде у юж лийын. Ен-влак мурым «Профессор, каласе, тудлан каласе, яйцо але чыве ондак шочын». Континентыште пайремла гыч чыланат пörтылыныт. Мессинашке толынам мый паром-кайыкыште вагон-влакым öрын, öрмалген. Тудо -Сентябрь коклаште лийын да тиде кок кава үмбалне тар вашкен тўжем ласточка. Нунын рейсышт дене нуно мыйын шонымашемым тўрленят: адак ешем дене илаш пörтылат. Мый Юмым тиде волгыдо фон рўдыштö ужаш тыршенам да, тудым ом уж гынат, изи чонемын келгытше гыч таум ойленам. Мучашдыме шагат деч вара ме Римыш угыч тўналын, моло шагат вучымо деч вара, Миланыш поезд, тушто Домодоссолалан эше ик вашталтыш лийын. Тиде шонымаш лийын. Тиде поездыште ава саламлымашым икмыняр еным тудо пален. Чыланат йодыныт, кушто тудо толын да тудын дене пырля ўдыр кө лийын. Нуно пален огытыл, тудын эше ик ўдыржö уло.

Мый ландшафт-влакым эскеренам: ер майорым да өрмаш дене отро-влакым, вара курыкым ужынам. Мый йодым, толмо годым мыняр ситен огыл, ола курык дене йырым-йыр улшо ерыште улмым пален. Ме Домодоссолашке эрдене толынна. Кава сер, корно-влакат пычкемышын чиялтыме гай чучо, калык рашемдыше ошкыл дене мландүмбалне ончен кошто, кеч вургемже пычкемыш. Ача станцийыште тудо мемнам изи шольым дене вучен, мый Сицилийыште кок ий ончыч ужынам. Кисс ден өпке-влак. Мөнгө мийыме годым мый вашке олам вашкерак пален налаш манын, пален налаш тыршенам. Мый пөрт-влакын окнаштым шотлен луктынам, но нуно тыге шуко лийыныт, мый шке расчётын ниткым йомдаренам. Окна пеш шуко лийын, икте-весе үмбалне пеш шуко пөрт. Нуно тугай кугу лийыныт, шинчам каваште йомын.

Мый вуй савырнымым төчен онченам. Түжем дене йодыш мыйын вуйышкем йыгыре шинчын, нуно чытыдымын каеныт. Курс годым ик мутымат коштын кертын омыл. Вара мөнгыштө эше ик сюрприз лийын, кунам мый шўжарем-влакым ужынам, кудым мый фотографий гыч гына шарналтенам. Эше ик сюрприз – раковина, кран да газ плита дене кухню (Мөнгыштө вўдыштө уке, тушто лийын огыл да пу дене варкален). Кастене тудо Катерина ўдыржө дене пырля «Тол грязя» унала толын. Пошкудо-влакат мыйым палаш шоненыт. Эрлашыжым кастене ача мыйым кинотеатрыш нангаен. Илышыштем ик эн сылне кас, кудым мый курымешлан шарнем, пытаргыш кече марте. Пытаргышлан мый ачам дене лийын, деч ончыч мый тудым йөратен, кузе те йөратеда уке ача, ынде мый тудым öрыктарыш да пытаргышлан икымше гана мый шижынам, аралыме гай мый тудын принцесса. Кўчыкын каласаш гын, пыл үмбалне кошташ мыланем чучын, мый тўняште эше ик точкышто мландыште лийынам.

Нылымше ужаш - Каван омсаже .

Сицилий гыч тўналме деч ончыч ава мыйым мех гыч верым муын кертын да кок кече гыч пашаш пурен. Эрдене пөрт гыч лектын кайышна: тиде нововведенийлан пеш чот куаненам.

Подъездыште тудо мыйым вашлийын самырык ўдырамаш Тильде, тудо мыйым кугу ўмылкам ыштен да мыйым кид гыч налын, онай да онай ўдырамаш. Тильде мыланем миланскийыште «Привет Бела Туса (ўдыр), тол, мый тыланда мый денем пашам ыштыше ўдыр-влакым ончыктем: да Тересиныште. Нуно тыгай кугу опытышт уло, пашам ышташ туныктат. Проблема-влак улыт гын - тудо ешарен - йодаш ит вожыл» . Тыге шинчаште шинчаште мый шке у пашам муын.

Мый уже кугу шижынам да тиде вашталтышым пурташ илышыште Бела Туса икымше гана менструаций толын. Тиде теме нерген шуко пален огыл, но Новараште кугурак йолташыж-влакын колмыштым колын, тудо умылен: тыге тудо самырык ўдырамаш деке савырнен. Тудо умылен: ўдырамашлан тиде сигнал ок кўл: тудо уже тунемын, палыме да йоратыме чылалан уже лийын.

Тудо ынде катерпиллар лийын огыл да лышташ метаморфоз дене орланен. Тудо тора гыч толын да икмыняр минут гыч ик тўня гыч вес тўняшке куснен. Шкенжым шкетын муын, тидын дене пеш кугешнен.

Тиде жапыште у паша дене палыме лияш тўнгалынам. Вара ўп курык-влакым пальто дене опташ кучылтыныт. Коя-влак губко дене вўдыжгө лийыныт, адакат нуно пу гыч ыштыме онаште прибиваться, нуным чыла могыр гыч тарватен. Тудо мый декем пёртылмеке, кунам Сицилийыште лабораторийыште мый вургемым пундашыш шындаш поза-влакым луктынам. Тыште пеш икмыняр молот парняште куржын каен. Изишак кече лийын гын, уремыште садыште сушитленыт, сандене Персий, рывыж, нер, ра-мюкен шергакан презе-влаклан дозорныйым ышташ логале. Нуным кучен шогымо годым мый автомобиль ден эртыше ен-влакым ончаш йөратенам. Мый эше машина-влакын выхлопной газыштым тыршенам да шкемым олесе тиде парфюм дене пропитывать тыршенам, сандене ару южышто кушшо ўдырлан у да йўшө. Олаште мыйын ончалтышем йымалне парадыште да мый эше жап умылымашым йомдаренна. Ачам мыланем умылтарен: кече тушто шагатлан шелалтеш, а Кастрангийыште илыме годым мый нёлталтмым да кече наборым гына палем. Южгунам ўпым ончен лекме годым, ўлыл пачашыште шонго ўдырамаш мыйым компанийыште кучаш толын. Тудо тар Пьемонтышто ойлен да мый док-влакым умылен омыл: «Могай *bela fiola, ndua ti vegnat* гыч (кушто те толат)? Кума ти гын, *ciamat* (могай тендан лўмда)?» Мый вашталтем. - Мый мыйым умылем (удам тый от умыло)? Коя йўштө лиймеке, самырык ўдырамаш нуным заказым ыштыше шоптыр-влаклан курык-влакын формыштым пўчкеден.

Изиш-изиш мый фриселлина ўмбалым, йырым-йыр падингым, вара подкладкам шындаш тунемынам. Мыйын моштымашемлан мый арняште пагетта налаш тўнгалын да кўчыкын мыйым пенсийыш лекме бренд-влак дене радам дене шынденыт. Мый кугуракым шижынам. Лабораторийыште радио

лийын: муро-влакым куанен шижынам. Вара холодильник-влак кумдан шарлен огытыл, но самырык ўдырамаш глазинг оза лийын, тудо ола уремыште тележке дене эртыше джентльмен дене поставляться лум блок дене темын. Мыйын верч, йўаш тыге яндар вўд у лийын. Пушенте-пожарный экономический печке пўртым шокшо. Тудо телефон лийын огыл но кунам тудо клиент-влак дене йынгырташ логале тудо мыйым шке шешкыж гыч колтен, чонгышо компанийын озаже дене икмыняр пашаен. Тидын коклаште, случайно, мый икымше гана ужынам ... но тиде вес историй, жап да кумыл уло гын, мый тыланда варарак каласем.

Мўнгыштў сайын кочкынам, кастене тудо ола рўдыштў кў леведышан да кевыт-влак дене сылне окна дене коштын. Шуматкечын авам дене пырля пазарыш каенам, тудо рўдерын сай ужашыжым, кечывал деч вара паша гыч лектынам. Ме мыйым пальтом ышташ манын, тканьым налынна. Тудым пашке. Мый тудым рождество годым йўд масса марте йўлалтен. Кўчыкын каласаш гын, пиалан илыш.

Тудо карнавал толын. Галлетти театрыште Виглион деке лишыл еш дене участвоватленна. Фосфоресцентный волгыдо модыш коклаште маска дене куштымашым ужаш шонымаш лийын.

Вес шуматкечын, кунам мый кынел шогале, ала-могай йонгылыш лийын. Мый йўкшенам, молан манаш гын, ава мыланем Сан-Пеллегрино Магнезийым пуэн огыл. Мартинный гыч ик родо-тукымжо толын. Мемнан дене кечывал кочкыш. Кечывал деч вара мый шке шижым, пиалем пытен гай чучын. Ачаже родо-тукым дене пырля поезд дене пырля лийын, вара кас кочкышым кочкынна.

Тиде кастене ме прогулко гыч лектын огынал. Ача авалан каласен: «Мый барыште йолташ-влакым муам». 10 шагат наре тудо мўнгў пўртылын Гемандендо да шке шем чурийже дене лектын, петрите дене виян пушкыдо

санда. "Тереза, ромашкым ямдылен". Ачам кроватьыш оптен гынат, мый 50 метр тораште врач деке йынгырташ шешкым дене куржын каенам. Тудо вигак толын, но тиде жапыште ачам илымемым чарнен. Варажым пален нална: аорта йӱлен пытен. Но нимогай ышташ ок лий ыле, ача кава омсам вончен да кавашке чонештен. 1951 ий 17 февральыште лийын. Йӱд мучко ачамын ачажын аралтышдыме шинчаж дене кодынам. Вуйжо савырнен, мигрень ден вуй савырнымашын мешакше, тудо ынде чыла объектым ужмышудымо лийын, вет чын огыл колымашын свидетельже-влак лийыныт. Мый нигунамат ом чарне, мыйын ачам да шыде талешке-влак нерген шонен, кудо мыйым вучен Домодоссолаште, шинчавӱд ынде шинчам гыч лектын кертын огыл, молан манаш гын, нуно йӱксӧ кочкышым кочкыныт. Мессина проливыште ослепительный волгыдо дене кайыме годым мыйын шонымашем нерген шонкаленам, кушто тудо тайнышт? Молан тудо мемнам кудалтен? Молан тудо мыйым тыге ондален? Молан ынде мый муынам, ачамым курымешлан нангаеныт? Тиде трагедийын могай шонымашыже уло? Ӹнде Юмо тыште Домодоссолаште тӱрлӧ гай чучын, тораште, неуловимый, тудо пычкемыш, неуловимый да императорский, шыде, Юмо гыч ыштыме гай чучын, нунын кокла гыч мый ынде пален омыл, ӱшанаш але тудым моло кече жапыште шотлен огыл. Йӱд-йӱдлан мый шып кодынам, пычкемышыште шинча дене ойганен, кече толмо дене чылажат ончычсо семынак пӧртылеш манын ӱшанен. Тиде ойго кечылаште ешем дене онго-влак воктене, умылен: рай ӱдыр-влаклан вер огыл.

Ик йӱдым, эрдене эрдене мый йӱлен пытенам да йӱлен пытыме деч вара шере шонымашыш пуренам: ерыште шкемым муынам, тунам ачам шинчам дене шинчам да чурий дене кавашке волгалтеш. Ӹнде чурийже ынде огеш орланен, мотор пӧртылын. Шере тудо мыйым ӱмылкален, кидемым налын, ондале да мутланаш тӱнгале. "Мыйын йочам - тудо ойлен - мом мый ынде тыланда каласаш шонем, мыйын йӧратымашем, чыла сай мый тыйым.

Обстоятельстве ыштен, ме икте-весым пален огыл. Мый тыге чаманем, мый тендам ужын огыл, кушкын . ...».

Южгунам мый тиде шонымаш да пытартыш путешествийым шонем, мый шонем, кунам Господь мыйым үжеш, мый йөрәтем, шонем, кунам мый кава омса гоч эртен, ачам мыйым вуча, тиде кастене гай чиен, тудо мыйым конден. кинотеатр: тудын дене пырля Мыланна шуко мом каласаш күлеш, тиде ойлымашым февральын тиде йүштө йүдым курымешлан чарен шогалтышаш улына. Эн сай йөн лиеш ыле, шонем, пытартыш путешествийым тунгалаш.

Ава куд йоча дене да пенсий деч посна ойган кодын, вет ача тыглай бревно лийын. Чыла йүштө да тунян чыла ойго мемнан йорло ешыш эмигрант-влакын воленыт.

Мемнан мланде деч тораште, илыш деч тораште, ме пустынь мардеж дене кум гана шупшмо пырче лийынна.

Авам шкежым да чонжым йомдарен. Тудо яра снарядыш савырнен. Тудын капше пу гыч ыштыме гай контрактым ыштен, тудо утечка чарнен огыл да тудын йомдарыме шинчаончалтышыжым, мланде үмбалне да выражений деч посна, тораште точко деке, ачажын шугарже деке пүтынть минутлан пенгыде кодын. Тудо мондаш лийдыме призрак гай лийын. Мый татыште шижынам, кунам тудо волен да йүлен пытыме йөн деч посна отчаянийыш пурен. Мый тудым лунгалташ төченам, тудын дене мутланаш төчымө дене мутланенам. Невероятно рольым тўрысnek вашталтеныт: тиде үдыр авам лыпландарен, шке пөръенже деч посна илаш ямдылалташ да мондаш полшаш историй-влакым каласкален. Мый, кугурак үдырем, эше 15 ияш лийын омыл.

Кас кочкиш деч вара мех гыч пашаш пörтылынам, эше икмыняр лира кушташ. Лач мый үшаным илыше тулым кучаш тыршенам. Но авам мучашыште мый ом пале, кузе, ала-молан үшаным йомдарыме вий дене, йүк-

йуан коклаште да вес тудо уло туням шке умбалныже оптен да эркын-эркын тудо шинчыше деке портылын, икмыняр юбкым ямдылен да халатым . .

Децимо глава - Ла Бела Туса

Тиде ийынак изи изам мыйын шольым чер дене черланен да тудымат налын, йоча годым тудым контрактм ыштен огыл. Кроватьыште улмо годым авам омсам почын колтым. Ала-кӧ йынгыр дене шоктен ыле. Вара Зизі ден Михерилло йӱкым колынам. Мый тургыжланенам: нуно мыйым Домодосола деке нигунамат конден огытыл, ача-авам ончаш да ынде нуно шкеныштым илыше ыштеныт. Нуно иктаж арня кодын, вара нуно изиш ӧрыктарыш кодыныт, вет нуно ӱшаненыт, мый нунын дене пырля Сицилийыш пӧртылын. Ноябрьыште Неро деч Бордада серыш толын. Ава лӱдын, кидшым лупшале. Мый тудын кычкырымыжым ужынам: Зизі Турий коча колымыж нерген увертарен. Нуно тудым 8 ноябрьыште Бордоноро ялыште колышо семын муыныт. Тудлан 87 ияш лийын. Вес ийыште эше ик кугурак чаманаш логалеш, кунам случайно тергымаш-влак нерыште кидшолым дене задушивание деч колымашым конден, эксгумаций годым муыныт. Преступленийым ӱдырамаш дене пырля шольыжо, лишыл енге-влак, ялысе лишыл енге-влак дене пырля

ыштеныт, 11000 лире пенсийым вурсаш манын. Варажым нуно 24 ияш тюрьмаште служитленыт, тудо да 12 ияш-влак дене танасымаште.

Мый ойган лийынам. Шагал окса дене 5 ег дене ончыко лектын от керт. Мисс Тильде мыланем кангешташ шонен фейк паша гыч корандаш манын, верандыме верыште регистрацийым эрташ. Чўчкыдынак паша уло мо манын тергаш миенам, но ўшан шагал лийын. Апрельыште '53 мый паленам, нуно южо ўдырым заводышто налыныт. Нуныланат кўлын огыл, ачашт уже профессий лийын. Вара кабинетыш протестым ышташ миенам: моло деч шукрыак пашам ышташ кўлын. Майыште мый адак заводыш пуренам, кушто упругий ленте-влак, туфльым, лентым, трубчатый-влакым электровоштырлан строка-влакым ыштеныт. Арняште смене дене неле паша 6-13 да 13-21. Интерваллаште мый тыгак мех деке пашадарым йыргешке да авалан эрыкым пуаш миенам.

Август толын. Пайрем-влаклан Грациумлан Сицилийыш шонго авам муаш каяш логале. Мый ўдыржө дене каяш шонен пыштенам Катерина да. Поезд дене Миланыш, вара Римыш каенна, тушто йўдым толынна. Сицилийыш поездым икмыняр шагат вучаш логале.

Станцийыште ме пенопласт-влакым муынна, а нунын коклаште Новара, Сальваторе Фурнарий, да лўман салтакын наноактёржо, кудын лўмжө мый ом шарне. Миссис Грациа скамейке Катерина ўмбалне шинчен, мыйым ўжыныт.

Эседра площадьыш моттарелло кочкаш нангаеныт. Тудо угыч илаш тўнгалаш чучын.

Поезд толмеке, уже калык шуко, миссис Грация кок сумка дене умбакыже каяш вашкен. Поезд пўтынек чарнен огыл да тудо рельс-влак ўмбаке шуйнен. Мый, Катерина да чыла калык ўжын, курымашлык ачам кычкырен, кузе ме тудым луктын луктын шинчавўд йўмаш, но чудодейственно илыше. Тудым больницыш кондаш тореш лийын. Ик шагат гыч поезд лектын. Меццогиорно деч ончыч ме Турме Виглиер станцийыш миен шуна, тушто ме автобусыш лектынна, тидыже Сицилий, Зизі ден Мичерильын унаже-влак деке конден.

Нуно мемнам почётан уна семын вашлийыныт. Латвийыште кумытын кумытшо, Катерина дене, ме шинчам петырен огынал. Миссис Грация йўштō дене темын. Тиде кечын тушто сюрприз лийын: южо рвезе мемнам гитар ден скрипка дене серенада ыштен, но Михерилло дядя, өпкелен, утлаш ыштен.

Катеринан аваже чылан гаяк койко дене эрта. Лу кече гыч кок гана лектын, шонго ава деке унала лектын. Кечывал деч вара школышто тунемше-влакым, лабораторий йолташ-влакым муаш каenam. Ик кечын мый тыгак школышто тунемше йолташемым ужынам, тудо мыйым өпкелаш толын. Тудо кид гыч велосипедым кучен, мыйым мунчалташ нангаяш йодын. Вара Велосипед дене ўдырым Новараште нигунамат ужын огытыл. Зизі мыйым пален налмеке, мыйым вурсен: «Тый ўшкыж лиям, мый нигунамат тыгай шонымашым ом шоно ыле».

Домодоссала деке пёртылмеке, миссис Грация тёрланаш тыршен. Тиде шыжымсе деч вара артроз аза-влак шке ўмбакышт налыныт. Ешыж дене пырля икмыняр пайремыш кайыме годым гына лўддымылыкым налын, тушто мыйымат ўжыныт.

Заводышто да мехышто пашам угыч тўналынам, но у опыт кўлын. Ик кечын Сан-Гервасио ден Протасио приходиш миен коштын, Дон Джузеппе Бенетти

мый декем икмыняр йодышым пуаш лишемын. Мый тудлан чыла штрафым ўшанен пуэнам. Тудо мыйым кумыланден да мыланем каласен: «Кўкшытыштö кечывал деч вара ораторийыш толыт». Тушто те католик дейвийын президентше мисс германна муын, ўдыр-влакым пöлеклен да тыланда шуко сай каґашым пуа ". Вигак шкемым йöнан муынам: изишак вожылмаш дене йолташ-влакым муаш тўнгалынам. Кузе ойлаш ом пале, но Юмын полшымыж дене икымше нелылыкым сененам. Мый куанен лудынам, ушемын газетшым негызлыше Армида Бареллилан öрыктарышым: тудын илышемлан кöра. Завод савыртыш эрыкым пуымо годым мый эрдене масса деке миен 7, кушто мый дене палыме лийын Дон Бенетти, тудо мыйын духовный режиссёрлан шотлен. Воскресенье кечын черке ончылно сай прессыште ик шагат жапыште кодаш темленам. Варажым мыйым ACLI советыш ушнаш ўжыныт. Чыла тиде обязательстве дене мый кўлешан да ыштен шижынам.

Заводын йолташыже-влак мыйым фанат дене судитленыт, но мый ом шиж онай огыл, ваштарешла мый нунылан кумалынам да мый нуным пöртылтенам, кунам черетым тўнгалме деч ончыч нуно вашталтше пöлемлаште вульгарность дене мутланеныт.

Луымшо ужаш - фарфор лицом

Ик шошо воскресенье немьч католик действииын президентше курыкыш мийышым организоватлен. Изи окса дене путешествийын пайжым тўлен шуктенам ыле. Ме автобус дене толын Гоглио, вара канат корно дене Альпе Деверо, вара йолын гыч Крампиоло. Пеледыш дене леведалтше курык-влакын моторлыкыштым пален налынам: рододендрис, ранунколи, чодыра орхидей-влак. Блюшка лийже маньын, йыгыре шинчаш. Кў леведышан да пу гыч ыштыме окна дене леведме окна-влак, окна она гыч ужар да шем герань-влак иленыт. Корно пытен, Германна деч йодым. - Кунам йўынна, ме пакчаште кечывал кочкышлан чарнена. 13 шагат наре ме раш вўдым йўаш шогалынна, тудо кў гыч волышо ер деке вола. Кочмо деч вара, кумалме да мурымо деч вара пўртылтышна. Куан дене лўдынам: тыгай сылне кечымат нигузеат эртен омыл. Мўнгыштў мый Момминалан ойленам да тудын ик ўмылжым ужынам.

Кажне гана мый Сицилий ноялыш почто отделений гыч налынам: тудо мемнам вашлияш Домодоссолаште пашам муаш йодын. Мый пеш путаен, но пиалан лийынам, молан манаш гын, ала-кў мыйым йўратен. Тыгак Домодосола гыч ик рвезе лийын, но мыланем келшен огыл: эрдене тудо грэппа ечыгорным йўын, эре ужар шинчаже лийын.

Эрдене медитаций-влак монастырьын корныжым ончыктеныт, но тыгодымак йоча-влакым йўратенам, ешым чумыраш шонымаш. Мый шкеже Юмын

эрыкше дене ўшаненам. Икмыняр воскресенье ме лишыл эл-влакын ораторийышкышт миенна. Автобус путешествий мыйым тургыжландарен, но лўддымылыкым икмыняр изи азап деч утларак.

1954 ий 1 майыште ораторий дене АСЛІ путешествийым организоватлыме: паломничество мадонна ди Оропа святыня эрдене да ралли почётан кўтўчō Била кечывал деч вара. Мый ик эн ончыч подпискым ыштен, йолташем дене пырля да тудын рвезе Пьероно дене пырля подпискым ыштен. 2 автобус дене тольо самырык-влак кодыныт. Нунын коклаште ала-кушто уже ужмо вожылшо шемалге. Тудо лийын: чоңышо компанийын пашаенже, кушто мый мех клиент-влак деке йынгырташ миенам. Пьероно мыланем пōлеклен: тудо тудын родо-тукымжо лийын. Кече жапыште мыйым ончалтышыж дене нигунамат кудалтен огыл. Мōнгō пōртылам мый авалан ойленам. Кас деч вара мый тудым ужын, балкон йымалне пōлемым икымше пачашыште верланен. "Ава, авай, толын да ужын: рвезе уло, мый вашлийынам Била". А пелыж дене тудо: «Судым ужат, тыйым ужат». Эрлашыжым кастене, пошкудо дене лектын каен, ончылнем муым. Шылли тудо мемнан дене пырля толын кертеш мо манын йодын. Мый изиш раш огыл мый приниматлен. Ме лумым утларак да шагалрак мутланенна. Заводышто кечывал деч вара смене деч вара мыйым мōнгыштō пырля. Ик кастене мый тудым шке аважлан пōлеклаш кўштем, тудо тудым пеш сайын вашлийын. Яра жапыште ораторийыш логалын. Тунам ўдыр-рвезе-влак ойырленыт, лач вашлиймаш мучаште гына вашлийын кертынна. Тыгак АСЛІ вашлиймашлаште участвоватленна.

Авам, Сицилий гыч толшо, кушто кок рвезе, икте-весым йōратыше шкетын лектын кертын огыл, ўшаным пуэн да ме тыныс корным тўнгалынна. Джузе мыланем каласен, тудо мыйын ачам пален: икмыняр оксам погаш, 4 йоча лийын да ача гына, кудо пашам ыштен, рвезе семын тудо икмыняр комиссийым ыштен, барак-влак икмыняр ошкылым пōрт гыч. Южгунам тудо ачамлан олмыкташ йолчиемым конден. Мый куанен колыштынам.

Тудо мыланем эше иктым каласкален: кунам 1950 ий 16 сентябрьште Рим гыч Домодосола деке миен шуна, ме виртуально вашлийынна. Джузе, кузе мый тудым эше лүмем, Святой ийлан велосипед дене толын ыле. Приключений корныжо: тудо Домодосола гыч тўналын, ер гыч священник дене пырля, тудо писын педаль дене курык ўмбалне. Тудын почеш каяш лийдыме лийын. Тудо гына чарнен, кунам тудо икмыняр пакчасаска садыште ужын, икмыняр салатим налаш манын. Иосиф гоч пел корнышто тудо шкетын кодын. Страда уремыште ужалыше ыштен тошто велосипед дене темын висашке ужалаш. Рим марте компанийым ыштеныт.

Август толын. Завод пайремлан петыреныт да каяш пунчалыныт да мыйын розовый шўжарем муаш, тудо курыклаште лийын ерыште мергоццо ерыште ўчашымаш. Мый монахиня-влак деч йодынам, пўртым икмыняр кече чарен шогалтен кертын. Мый тиде шонымашым Джузе нерген гына ойленам ыле. Пўртыштў отпускышто моло ўдыр-влак лийыныт. Нунын коклаште монахиня дене космосын племянникше. 15-ше кечын эрдене Успенский пайрем, практикылан тудо мемнам шке пўлемыштыже месса деч вара ўжын. Тудо тўрлў кремга, тушь да помада-влакын чурийыштым темен: ме мом статуй гай чучын. Кечывал кочкишлан, монахиня шешкыже уныкажым шарналтен: тыгай случайность лийын огыл, молан манаш гын, тудо мемнам тыге ойлен.

Кечывал деч вара окна гыч ерым ончен, Джузе ужынам. Мый тиде фарфор лицом дене ончыкташ ом шоно ыле. Капкаште мыйым ужын, почти мыйым пален огыл. Мый извинениям йодынам, тудо эксперимент лийын да моло ўдыр-влакат вашталтеныт. Кечывал деч вара пўрт пакчаш конденна. Кас могырыш тудо мыйым саламлыш: «Вашке ужат, Домодосолаште, но ончычсо семынак ару да свежа чурий дене».

Кок -күшыл глава - Виолетта

Кок арня каныш деч вара угыч завод пашам ыштен черетыште 13 гыч 9 шагат марте. ужына. 21 шагатлан сирена модын, шүмем чот кыраш тўнгале. Папке штамп дене, полу-пычкемыште капка лекме годым велосипедым. Тудо лийын: мый денем вашлияш толын, вожылын тудо мыйым чурийыш ончале да каласен: «Тыге мылам тыйым йөратем». Тудо мыйым велосипед рожыш шинчаш таратен да мөнгө дене пырля. Ме тыглай поро йүд саламлымашым вашталтенна. Тиде кажне кечын манапш лиеш угыч лийын. Воскресенье кечывал деч вара лишыл эллаште икмыняр велосипед дене коштамаш лийын. Ик кечын тудо мыйым шке пörтышкыжö ача ден ава, кок шүжар да иза дене палдараш нангаен. Изиш-изиш тудо мыйым йолташ семын ачаж ден родо-тукым дене палдарен.

Мыйын мумий, кунам тудо мемнам балкон гыч ужын, мемнам пörтыш күзен. Тиде рвезылан тарваныме годым мый пеш раш огыл лийынам. 8 декабрьште Непорочный Концепцийын кечыже, лүмем кече, йынгыр йүк. Тудо флорист лийын, тудо мыланем ужар гвоздике пеледыш аршашым кучыктен. «Авай, Джузе мыланем тыланымашым колтен!». Могай разочарованийым почмо дене записке: тиде тудо огыл, а 14 -ий -ий рвезе случайно вашлийын. Тудо «Мый тыйым йөратем» возалтын подпись дене. Ала тудо мыйым шке танже улам манын шонен.

Рошто кастене Джузеппе шоколадым да саламлыме карт дене темше кугу тўрлө тўсан вазым ончыктен. Мый тудлан таум ойленам да йўд масса дене пырля каенам. Мөнгө пөртылмеке, тудо мыланем каласен: «Эрла родо-тукым дене кечывал кочкышлан ешем дене пырля каяш күлеш. Ме угыч Санто-Стефано олаште ужына». 26-шо кечын эрдене авамлан ойленам: «Тиде рвезе дене ынде лектын омыл, вазым пөртылтем, шкеныштым ышташ ом шоно». А тудо неле ончалтыш дене: «Тый лудмо, те ыштен кертыда ыле гын, мый уже шоколадым кочкын огыл».

Вес кечылаште Джузе мыйым пашаш нангаяш мөнгешла толын. Корно корнышто йолын але велосипед рожышто мый мутым обращенийым ыштен омыл. 1955 ий гыч икымшыже Массашке миенам. Тудо тушто лийын да мучашыште тудо мый денем пырля мөнгө дене пырля лийын. Капкаште тудо мыланем каласен: «Тый пален кертат, мо тендан шонымашда уло, мыйым тыге орландараш манын?», А тудо шинчавўд дене куржын. Тиде капельница вазым оптен да тудым ўмылкален. Тудо мыланем тазалыкым пуэн да каласен: "Таче кечывал деч вара мый куснем, вес верыш шуаш манын, Монте-Кальварио. Фильмыште ончыктымо деч вара Веспер-влак ACLI клуб". Мый икте-весым налынам да саламленам. Мый тудым мөнгыштө увертарен да мыйын авам пиалан каласен: "Сай рвезе тыгай тудым ынде муын огыл ыле".

шагатлан ме мул-транспорт дене Кальварийлан «Вия Круцис» часамла дене лектынна. Икана святыняште Весе-влакым муренна да благословений деч вара клубыш миенна. Фильмын лўмжым ом шарне, но тиде пеш скучно лийын, сандене мый олашке пөртылаш темленыт Cinema Catena, кушто ме сай фильмым ракатланен кертына, лўмжө "Виолет".

Апрельыште поезд дене Вигеццо ер воктене да Центовалли дене пырля ача-аваж дене пырля Локарно олаште поплавок-влакын пайремышкышт миенна. Ме Джузе крестный ача дене палыме лийынна, тудо мыланем «ўдыр» семын

ончыктен. Тудо кидшым күсенышкыже пыштен да 10 швейцарийысе франк-влакым налын, тудын кошелькше гыч, тудо нунылан Джузе пуэн да каласен "сай, кунам те марлан лектын?". Икте-весым чурийыш ончална, тидын нерген нигунамат мутланен огынал.

Вес кечылаште сўан нерген ойым шуараш тўналынна. Тыгак мўнгыштў тидын нерген ойленна. Ава куанен, но тыгодымак финанс йўн шагал лийын. Изиш-изиш ме икмыняр лист ден леным налынна. Мемнан посна кўлешлыкна лийын огыл. Изи да скромный пачерым кычалына. Ме тудым акрет район Мотта муынна да той кечын онченна: 19 сентябрьште рушарнян. Авам дене пырля Панзараса ткань кевытыште сўан вургемлан кружева коеш да тудым леди Тильде Пелличсияйыш конденам, тудо мыйым эре йўратымаш дене опташ сўрен.

Мужыранме савыктыш-влаклан мэрйыште тудо авам подписатлаш логале, молан манаш гын, мый эше ийготыш шудымо. Джузын ача-аваже тыгак пиалан лийыныт. Приходышто монсиньор Пелланде мыланна кумылангыше сылне мут-влакым каласкален: "Эре скромный кучен, тыге шуко ўшанымаш дене вашлияш куан да ойго, илыш резерв. Мый тендам ыштен муын, ужар эртыме жапыште муын неф мучко".

Родо-тукым да йолташ-влакын спискыштым ямдылаш лийын, нунылан йўным ыштыме семын йўным ыштен. Пеш шагал уна-влак. Джузе аваже «ик ешлан кок» манын. Тира Тира ме 35 егыш шуынна. Свидетель-влакым ойырен налме: Кармело Ди Джузе дядя да мыйын верч Пьерино, архитектор мемнан вашлиймаш. Сўан деч ик арня ончыч пўрєн ораторийыште Дон Джузеппе Бриакка мемнам пайремым вуйлатен. Мастер Фрига доскаште саламлыме сўретым сўретлен да йолташ-влакын спискышт дене пергаментым ыштен. Тыгак пич ден йўыш дене леведме ўстел лийын. Ораторийыште тыгай партий нигунамат лийын огыл. Святой-влак Гервасио да Протасио коллегият

уэмдыме этапыште лийын да тротуар руаш да кў дене темын, но южо кумылан ўдырамаш-влак шке эн чот ыштен, тудым эрыкташ манын, Иосиф да Концетта.

16 сентябрьште Зизі ден Мичерилло толыныт, кусненыт, вет Концеттина марлан каяш ямде лийын да тудо тудын дене пырля алтарьыш каяш логале, ачажын вержым налын.

Тиде жапыште икмыняр пӧлек толын: кофеварке, кофем йӱаш, росолио очки, лапка да столовый сервис родо-тукым да йолташ-влак деч, кудыжо той йӧным налын, кухньышто батарейышке гыч Пьерино да дядя. Ўдырамаш католик действий мыланна сӱретым пуэн, ниппель семын Святой еш, полышкалышыже Дон Бенетти чапле шем пеледыш ваза дене ший сӧрастарыме.

Кечывал йӱдым кужу лийын. Мый кум йоча дене кодын, эше самырык да шагал ресурс дене кодшо ава нерген шоненам. «Тендан ўшаным шагал, ораторий школ тендам туныктен огыл: илышыште эре провидение уло?», - маньым мый шкем. 19-ше кечынже шым шагатлан кынелынам. Тильде миссис кружева платье дене толын. Тудо чиен, Миланыште налме вуальым веранден. 9 ийыште такси мыйым черкыш нангаяш толын. Мый путаенам, ен-влакын тенызым муынам, нуно мыйым эскереныт. Джузе уже алтарьыште лийын, тудо мыйым вучен mazzolino нарынче пеледыш, тудын дене пырля шӱжарже Роза вет ава Олимпиада пеш куанен, икымше эргымлан марлан лектын, тудо марлан лектын. Мый тудын дене пырля Мичерилло ачаже ужар эртыме годым ушненам.

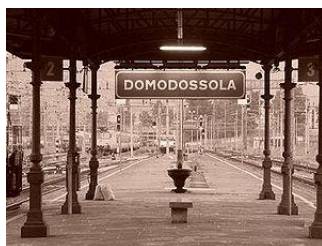
Масса тӱналын. Монсигнатор Пелланда тыгак ӧрыктарыш. Шарнем, неспособный, йынгыр-влакын благословенийышт, илыш мучко лояльность нерген сӧрымаш да, церемоний мучаште, подпись-влак. Пьерино аваже, тудо

тыгак тиде жапыште мыйын шешкыже лийын, ўдырамаш-влакын значокым католик действииым мыйын онышто шынден.

Луымшо ужаш - У илыш

Черкыште пайрем деч вара тудо Кастеллаццо гоч Гранци барыште йўышым йўын. Ик упш коклаште да вес уна-влаклан ме икмыняр пицца да пирожное дене аперитивым налын. Саламлымаш да посна упш дене -закон-влак Олимпиада да Армандо, кудыжо Момми дене каен, чемоданым налаш манын, вара станцийыш куржын, 12 да төртыкшот поезд дене мўй тылзе.

Ава Диротто олаште йўкшен. Ме отделенийыш пуренна. Персонал шыпланыше дене каяш увертарен, а Джузе дене ме окна гыч пытартыш чеверласыме верч вўденна. Мемнан илышын приключенийже тўналын.

Флоренцийыш толынна, ме йотэл деке ошкылынна, кудым миссис Тильде, мех, ончыктым. Лукшо подъездыште мемнам музык дене вашлийыныт, вара дворецкий мемнам кумшо пачашыште пөлемыш пуртен. Мемнан верч чыла у лийын, кеч кок пачаш койкышто мален.

Икымше кечын олашке миен коштынна, кокымшыжо Микеланджело площадьыш миенна, тушто чыла Флоренцийлан өрат. Ме икмыняр фотографийым ыштенна: Джузын камерыжым рулон дене 8 шем-ош фото-влакым ыштен кертын.

Кумшо кечын Римлан лектын кайымаш. Отельыште утларак скромный лийын, молан манаш гын, окса өрдыжкө шынден надыр дене лийын сита. Ме икмыняр кече жапыште куд базиликыште унала толын, Джузе Святой ийыште

да Треви фонтаныште ужын. Ме тыгак Фонтана дель'Эсра деке пörтылынна, 53-шо лүмлö йöдым, кунам миссис Грациа поезд йымаке волен.

Сицилийлан каяш жап лектын. Кужу корныш лекмеке, поезд Калабрияшке толын да адак Вилла Сан-Джиованни гыч ме Сицилийым ужынна. Джузеппе тыгай тат-влакым йöратен: Мессина портын пурымаште үмбалныже верланыше «Парри-Бат» үмбалне, үлнö Мадонништо, загрузаться поезд.

Станцийыште авайын ачаже Гаэтана ден үдыржö-влак Розетта ден Антоньетта дене пырля ава ачажын изажым вучаш кўлын.

Нуно мемнам кок князь семын вашлийыныт. Ме кок кечым Мессина деке миен коштынна: йоча годым ужмо Дуомо шагат, Мадонна ди Монталто да моло пеш сылне площадьлаште.

Тиде пörтыштö ик ситыдымаш гына лийын: кас кочкиш годым, ачаж ден родо-тукымжо чиеныт да үстел коклаште шинчыме олмеш каласеныт: «Айста теныз дене кошташ каена». Джузе дене ме отставкаш лектынна, лангуор дене тайнен. 11 шагат эрдене мöнгö пörтылын, а шешкыже кочкишым ямдылаш тўналын. Ик кастене тудо снаряд дене соусыш улитка-влакым шынден, но мо кўлешан, йöратымаш, койыш огыл.

Кумшо кечын мемнан дене пырля поезд дене икмыняр шинчавүд дене. Турме Виглиер станцийыште таксист дене пырля Новара деке шуаш Мичерилло дядя лийын. Мемнам зизì, Мариккий шешкым да Пепппин шешкым мемнам элыш вученыт. Чынжымак, коеш, Домодоссоло Пранципи толын.

Эрлашыжым ме Бадиавечийыш ача кугыза Концетта ден ача-ава, шўжарже да ача-ава-влакым муаш миенна. Кувавайын тамбакистше дене площадьыште деревняште илыше-влак шукынжо мыйым йоча годым палыше-влак погыненыт да моло калыкым йўкын шарналтеныт: «Концеттина пелашыж дене толын!»

Кисс-влак, ондалмаш, ужар чурыйже. Мыланем тиде шонымаш гай чучын. Эл гыч лекмемлан раш вич ий эртен.

Кок кече гыч Таорминаште таксист "Каузи I Luri" таксе дене пырля ыштенна. Кечывалым тудо мемнам рестораныш нангаен, тушто ош перчатке дене служитленыт. Джузе дене икте-весым чурыйыш ончална: «Мыланна окса сита мо?». Таормина деке миен коштын, вара Кастельмола вӱд ташлымаш йымалне, кастене ме пӱртылынна Новара, йӱлен, но тичмаш.

Эрлашыжым Домодоссолашке пӱртылаш жап шуын. У илышын обязательствыже мемнам вучен.

Луымшо ужаш - Мемнан икымше омартана

1950-ше ийлаште да '53 ийыште Домодоссола олашке миен толмо годым уже тарванен гынат, икымше гана тўнгалынам гай: коклан у илыш дене вашлияш миенам.

Ик гана поезд ўмбалне паром-кайыкыште ме террасе ўмбаке шинчын, Мадонни дель-Порто да Сицилий эркын-эркын ўрдыжкў лектын.

Шинча дене ме вагоныш пўртылна, пу ўстел ўмбалне шинченна. Вара нимогай булочко лийын огыл.

Икана йўдым ме монахиня дене ышташ тўналынна, нер дене висвис дене. Кажне гана окна гыч ончаш кынелна. Кўлешан станцийлаште частице олесе лўмым йўкын увертарен. Неапольшто тротуарлаште пиццам ужалыше «гуаглиони» лийын. Смурливый нуно путешественник-влак деч оксам ыштен, вара поезд гыч лектын да нуно окса да пицца нунылан кодын.

Эркын-эркын ме Милан деке лишемынна. Домодоссола поездыште мый шижынам, эмоций икымше гана 5 ий ончыч опытан: Маджиор ер, Оссола курык, кў леведыш. Тиде гана пелашем дене пырля Джузе. Кечывал йыр ме тыгай верыш миен шуна.

Тушто Маммина ден Джузе Армандо ачажын ачаже вученыт. Пайрем лийын: нуно йынгыр-влакым модаш ыштен кертыт ыле гын.

Олимпиадыште ава деч писын кечывал кочкишым, вара мемнан у омарташте Мотта районышто канаш. Вес кечын мый заводышто пашам угыч тўнгалынам да Джузеппе чоңымо верыш пўртылынам.

Шонымашыже авамлан мыйын -поддерживатлалташ каен, но мыйын духовный режиссёр Дон Бенетти мыйым кумалаш кумылан ден, нуным шуко

ен нуным йөрәтен манын үшандарен. Южгунамже Джузе дене тудын пörтыштыжö кечывал кочкышым кочкынна, куанен тудо. Тиде жапыште ик шүжарем ешлан у полыш дене надырым пыштен, пашам муын.

Күчык жап гыч ме увертарена Маммина, аваже Олимпиада да ача Армандо, кудыжо июльышто коча-коваже лиеш.

Мый мўшкыран черым шижаш тўнгалынам, но пашан дежурныйже ўжыныт. Вара пашазе-влак кызыт семынак аралалт кодын огытыл. Джузе тышке чонгымо вер деч сай пашам муын кертын: пу гыч ыштыме арвер-влакын заводышт, мутлан, ствол-влаклан позвоночникым, ўйым лукташ ўзгар-влак да тыгак «панель» (пу ўмбалне). Кандашымше тылзыште ме ончыкылык яндар ўдырлан коляским кычалме кевытлаште экскурсийым тўнгалынна. Кумдыкшо подъезд шляпа деч кугемын да пörтым вашталташ пунчалым луктын.

Вара ведомство лийын огыл, ме тыште-тушто йодаш миенна. Провидение мемнам ыштен пачерыште кокымшо пачашыште пörт гоч Saracino, тура мех лабораторий воктене.

Күчык жапыште ме тиде ошкылым организоватленна. Ме ынде ола рўдыштö лийын огынал, а тора огыл, пашам дека лишкырак лийынна.

Тылзе еда арендыш 8000 лире лийын, лач мемнан несчастный пашадарым, но пачерыште вашлийыныт да волгыдо. Кудывечыште ме тыгак икмыняр квадрат метр мланде лийын кертеш ыле, кушто ароматный шудо ден пеледышым ўдаш, мыйын кумыл.

Налме ключ-влакым ме пöлем-влакым эрыктен да пайремыште чиен окна дене сылне палатке дене Мантуа да кружева штор кухньышто. Куснымо деч вара илыш тыглай умбакыже шуйнен. Мыйын мўшкырем утларак да утларак раш коеш. Ик кечын коллегыже мый дечем йодын, кунам мый мöнгыштö ава лийме гоным да гинеколог дека каяш канашым пуэн. Тыге мый приёмыш

ойырен налынам. Врач мыйым пеш кужу жап вучен, почти вурсен: «Визымше тылзе гыч пашам ыштен от керт да те уже шымше авансыште улыда: лүдыкшö лийында». Эрлашыжым мый документым офисыш конден да пашаен тыгак мый наивный манын.

Тиде жапыште мый поездым ямдыленам ыле, гольфини, тувырым, йолчиемым да пеленкым тошто лист гыч налме, кудыжо мыланем авам пуэн.

Ме тыгак коляским налаш миенна, кудым мый нейтральный түс дене мый денем пырля лист-влак дене ямдыленит, пörьен але ўдырамаш улмым пален огытыл. Пытаргышлан 2 июль кастене вўд пудырген да чемодан дене ямде ме больницыш тарваненна. Гинеколог, мый декем унала толын, Джузелан каласен, тудо мөнгö каен кертеш манын. Паша гына тўнгалын да тудо 20 шагат наре жапым налын. Эрлашыжым тудо ава лияш пörтылын, а мый эше доставке пöлемыште вученам.

Ик жапыште рвезе шочын да медсестра тудым тыглай гына йоча-влакын ачаштлан мутланаш миен, тудо эмоциялан осалым шижын. Ик шагат гыч тудо мемнан икымше икшывым шке ўмбакыже налын кертын, Армандо кочаже семын маналтеш. Тыгак икмыняр шагат гыч коча-кова, ача-ава да родо-тукымжо нерген увертареныт. Тудо тўня мучко икымше йоча гай чучын.

Луымшо ужаш - Ме Юмылан таум ыштена ...

Шочмо деч вара икмыняр шагат гыч родильный пöлкан медсестраже-влак мыйым шыл ден коя-влакын тиде янлыкышт деке конденыт. Тудым мыланем атаковатленыт. Йоча годым Зизì упаковочный курчак деч моло.

Больницыште лийме годым арня лийын. Мöнгö пöртылмö деч ончыч ме больницысе черкыш «эрыктен» каенна, священникын благословенийже.

Палатыште чылажат мöнгö каяш ямде лийын, но вуйым савыраш тунгалын. Акушерка лихорадкым ыштен ончен: 39. Курчакем да мый эше кок кече чарнаш логале. Пытартышлан четверг 12 почти паремын ме мöнгö каен. Воскресенье 15 Армандо у коляске деке конденыт тынеш пуртымo шрифт дене ача Джузеппе, йолташ Мариуксия Мадрин да крестный ача Василий йолташ ораторий. Мыйын куан лийын огыл, мероприятийыш коштеш, молан манаш гын, шонго-влак кангашеныт суеверий мöнгыштö кодаш. Изи йуышым ямдылыме дене темше лийын.

Илыш кум түрлö лийын но мый тудым пеш сайын налын. Шöр шуко лийын, йоча кушкын да тудым кажне арнян йоча рüдерыш контрольыш нангаен.

Чаманен каласаш логалеш, завод паша кок тылзе мучаште угыч тунгалын. Вара ясле школ-влакат лийыныт. Кува-влак кажныже тудым ик арням ончаш келшеныт ыле.

Кунам мый шым Джузе тур ыштен, пашаш кайыме деч ончыч тудо тудым бинт дене ыштен да тудым шке назначенийышкыже нангаен. Уш-акылыште тиде йоча орланен да мый тудын дене йукшенам.

Чаманен каласаш логалеш, паша гыч лектын кертын омыл. Эркын-эркын, ушан дене, ме кум -way корныжым умбакыже шуенна: икымше йоча кочкыш,

икымше ошкыл-влак чапле лийыныт. Икымше кечын Джиуз адакат пайдале пашам муын. Икмыняр ий тудо дворникым тўнгалтыш школлаште ыштен, сандене тудым муниципалитетыште сооружений верым налаш манын лўмденыт.

Тыгеже, заводышто паша гыч лекташ да шкемым изи иза-шольым пуаш вучымо йочалан шкемым шкем пўлеклен. 1962 ий 17 августышто мемнам кокымшо икшывын шочмыж дене куаненыт. Лучано шем ўпан ўп дене раш лийын, Армандо ваштареш. Йомак йомак. Воскресенье 26 тынеш пурен ачаже Джузе, юмо аваже Кузейный Мариуксия да Крестящий Антонио изаже Джузе. Тыгак тиде гана мўнгыштў кодаш логале. Ава жап деч вара кок мотор икшыве-влаклан шкемым пўлеклаш паша гыч лектынам.

1962 ий 1 октябрыште Армандо кок фартукан да плечо ўмбалне папке дене икымше элементарный тўнгалын. Ме тудым туныктышо Леопардлан икмыняр шинчавўд дене ўшаненна.

Тиде жапыште Домодосола мэр Джузе ола пўртын кокымшо пачашыштыже илыме верым темлаш ўжын, тудо муниципал колдымо ен пенсийыш лектын, кунам эркын кодын. Икмыняр кече гыч тиде ошкылым организоватленна. Рўдерыште мемнан чыла комфорт лийын. Кастене кугу омса петырналт, ме олан озаже лийынна. Ме комфортно лийын кертеш ыле мероприятий-влак балкон гыч мэр кабинетыште. Мемнан окна гыч ме рынкын ужашыжым шўдў ияш йўла гыч ужынна.

Тиде жапыште Лучано икымше ошкылым ыштен: тудо муниципал образований пашаен-влакын талисманышт лийын.

Джузеа йыргешке гыч лектын, мый пашам шонен лукташ шоненам. Йолташ-влаклан окнам, кроватьым да подушкым чияш тўнгальым. Йўк шаланен, сандене мый «шторан-влакын леди» лийым. Джузеппе яра жапыште шўртньў

погынымашым ямдылаш тунемын да Юмылан таум ыштена, ме утларак йӧнан илыш дене куанен кертына.

1968 ий 1 октябрьыште Луиса Церри дене пырля школышто Лучано школышто тунемаш тӱнгалын.

Жап писын эртен. Кенежым ме Италий мучко кемпингысе палатке дене отпускыш каенна. Южгунам Сицилийлан шочмо олаште.

1973 ий июлышто ме кемпингыште лийын Вал д'Аоста да икымше симптом-влак ӱдырамаш ӱдырамаш. февральыште '74 тудын изи шӱжарже Даниэла толын Армандо почеш латкок ий да Лучано латкок. Тиде карнавал жап лийын да ен-влак, олесе омсаште розовый лукум эскереныт, тиде мыскара манын шоненыт. Приходский священниклан пасхальный кастене Крестизмым палемдаш канашен, Мадрина Йолташ Джанна ден Крестный ача, ачаже Бенито налын.

Суеверий-влакым кодыза, тиде гана тыгак 13 апрельыште йӱдым мероприятийыште участвоватленам. Эрлашыжым ораторийыште ик шӱдӧ еным йӱышыш ӱжыныт.

Даниэла тыгак кушкын да ме ынде шонго ен-влак. Мемнан кум йочана мыланна 7 уныка-влакым пуэн: Стефано, Вирджиния, Грета, Лоренцо, Ребекка, Летизия да Маттео.

Историй мучашлалтеш. 2015 ий 19 сентябрьыште Джузе дене 60 ий пырля пайремым эртаренна.

Юмылан, Мадонналан да мемнам йӧратыше-влаклан чылалан таум ойлена.

Мазза Концетта Маглио, 1936 ий 18 апрельште Новара ди Сицилийште шочын.

Индекс

1. Ача пöрт .
2. Тўня гыч лектын.
3. Қумдык ўмбалне модмаш - влак .
4. Нефть, ковышта да осал шинча .
5. Шольо-влак
6. Воссий мыйым (шўдыр-влакын волгыдышт) проститла.
7. Эмилия
8. Ласточка-влакын рейсышт .
9. Каван омсаже .
10. Ла Бела Туса
11. Фарфор лицом
12. Фиолетовый
13. У илыш
14. Мемнан икымше омартана
15. Юмылан таум ыштена...

